МЕТОДИ ОЦІНКИ АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Короткий огляд законодавчої бази, методології та практики в Данії, Норвегії та Швеції

URHERIT
Royal Danish Academy
Architecture Design Conservation
НСАУ

ПЕРЕДМОВА

Подяки

Цей звіт є частиною українського та загальноєвропейського проєкту UREHERIT (2023-2026), що фінансується програмою «Креативна Європа». Він має на меті підтримати українського архітектора знаннями, методами та стратегіями відновлення та відбудови української культурної спадщини. Крім того, проект спрямований на обмін знаннями між європейськими та українськими архітекторами. Звіт підготовлений Данською королівською академією Генрієтт Ейструп та Ульріком Стилсвігом Мадсеном восени 2023 року. Зміст звіту постійно обговорюється з Оленою Олійник, Національною спілкою архітекторів України (НСХУ), а висновки та рекомендації – у співавторстві.

Ульрік Стильсвіг Мадсен – доцент, доктор філософії, магістр Арч в Данській королівській академії, Інститут архітектури та технологій. Мадсен є співавтором низки публікацій, присвячених сталому розвитку, тектоніці та адаптивності: At bygge med øje for fremtiden (2012), Towards an Ecology of Tectonics (2014) та Circular Constructions: Materials Architecture Tectonics (2019).

Генрієтта Ейструп – доцент Інституту архітектури та технологій. Вона має досвід роботи з культурною спадщиною в Орхуській школі архітектури та ступінь доктора філософії в Королівській данській академії, Центрі промислової архітектури (CINARK). Сфера її досліджень зосереджена навколо того, як народна архітектура, матеріали та ремесла можуть бути переосмислені в сучасній будівельній культурі та практиці.

Олена Олійник є віце-президентом Національної спілки архітекторів України (НСХУ), доктором архітектурних наук, професором кафедри архітектури Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури в Києві. Має великий досвід в архітектурі, містобудуванні та збереженні спадщини.

Особлива подяка професору Ніколаю Бо Андерсену з Інституту архітектури та культури Данської королівської академії образотворчих мистецтв за конструктивний діалог на цю тему щодо інструментів та методологій оцінювання у Скандинавії.

Посібник з читання

У наступному звіті розглядаються методи оцінки архітектурної спадщини. Метою звіту є надати огляд методів, що використовуються в Данії, Норвегії та Швеції, та обговорити їх. Звіт слід розглядати як каталог натхнення для архітекторів та інших фахівців у сфері будівництва та реставрації, як основу для розробки інструментів оцінки, що відповідають їхнім цілям і контексту. Звіт структуровано навколо 4 основних розділів, починаючи з ПЕРЕДМОВИ з інформацією про походження та короткого резюме звіту в АНОТАЦІЇ. Наступний розділ є вступом до ПРАВОВОЇ БАЗИ ЗБЕРЕЖЕННЯ БУДІВЕЛЬ В ДАНІЇ. Далі йде презентація 4 широко визнаних ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНЮВАННЯ У СКАНДИНАВІЇ, тобто Данії, Норвегії та Швеції. Сильні та слабкі сторони методів обговорюються в розділі СИЛЬНІ СТОРОНИ ТА НЕДОЛІКИ В SOOLS. Насамкінець, звіт містить БІБЛІОГРАФІЮ ТА ПОСИЛАННЯ, розділ літератури, на яку посилаються під час звіту, а також відповідні посилання та ДОДАТОК, що містить переклад Закону Данії про будівлі, що внесено до списку пам’яток, на англійську мову та приклад оцінки природоохоронної цінності та оцінки SAVE.

АНОТАЦІЯ

У наступному звіті розглядаються методи оцінки архітектурної спадщини. Метою звіту є огляд чотирьох різних методів Норвегії (Аналіз міської спадщини (DIVE)), Швеції (Kulturhistorisk värdering av bebyggelse (Культурно-історична оцінка будівель)) і Данії (Дослідження архітектурних цінностей у середовищі (SAVE) і Sredningsgennemgangen), а також обговорення переваг і недоліків методів.

SAVE і Fredningsgennemgangen працюють в рамках однієї і тієї ж системи класифікації в архітектурному контексті, але різняться за глибиною і довжиною описів. Kulturhistorisk värdering av bebyggelse (Культурно-історична оцінка) має ширший погляд, зосереджуючись на культурно-історичних шарах, а також на архітектурних та технічних аспектах будівлі чи об'єкта. DIVE розробляється в контексті міського планування та має сильний акцент на культурно-історичних цінностях, а також архітектурі. І DIVE, і Kulturhistorisk värdering av bebyggelse зосереджені навколо глибоких і скрупульозних відчаїв. SAVE також може бути використаний для глибоких описів, але часто метод набуває форми інструменту скринінгу, який показує себе дуже гнучким при оцінці великих об'ємів будівництва. Важливо, щоб скринінг SAVE активно використовувався в муніципальному управлінні, наприклад, при проведенні внутрішньопрофільних досліджень будівель з високим значенням SAVE, якщо подаються заявки на проведення робіт на будівництві. Крім того, муніципалітет повинен регулярно (наприклад, кожні 5-10 років) проводити повторну оцінку будівель, щоб забезпечити оновлені та актуальні дані про будівельний фонд.

ПРАВОВА БАЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ БУДІВЕЛЬ У ДАНІЇ

У Данії збереження будівель регулюється на наступних рівнях: Законом про зареєстровані будівлі (датською мовою: Lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, популярний під назвою Bygningsfredningsloven) і Закон про планування (данською: Lov om Planlægning, популярний під назвою Planloven). Якщо будівлю внесено до Реєстру згідно з Законом про зареєстровану забудову, застосовуються додаткові обмеження, ніж якщо будівля заслуговує на збереження, що регулюється Законом про планування. Міністерство замків і культури підтримує загальнодоступну базу даних під назвою «Будівлі, занесені до Реєстру та варті збереження» (данською: Fredede og bevaringsværdige bygninger populary called FBB) (1) , де можна отримати доступ до технічних даних про будівлю з Реєстру громадських будівель та житла (2) разом із будь-яким відповідним описом збереження та оцінками SAVE.

Будівлі, внесені в Реєстр

Закон про зареєстровану забудову був прийнятий у 1918 році, але був введений ще в 1905 році, коли було піднято дискусію про збереження данських національних пам'яток.(3) На початку 20-го століття Данія зазнала наземних втрат у Другій Шелсвігській війні 1864 р., а потім Першій Світовій війні 1914-1918 рр. Крім того, з'явився суспільний інтерес до історії та археології – комбінації, які призвели до інтересу та дискусії щодо будівель як спадщини, що могло призвести до прийняття Закону про зареєстровану забудову.(4) Сьогодні Закон про зареєстровану забудову знаходиться у віданні Агентства культури при Міністерстві культури.

Відповідно до законодавчої бази, будівлю можна внести до Реєстру з причин, пов'язаних з архітектурою, культурною історією та/або зв'язком із навколишнім забудованим середовищем. Коли будівлю вносять до Реєстру, основні конструкції всередині та зовні, а також всі нерухомі елементи також заносяться до списку, і власник повинен звернутися за дозволом до Агентства культури, перш ніж будь-які зміни чи інші будівельні роботи можуть бути розпочаті на будівлі. Залежно від характеру змін, заявки можуть містити технічне креслення та описи існуючих та майбутніх умов, історичні чи археологічні дослідження будівель та формулювання позицій щодо реставрації чи перетворення. Агентство може запросити додаткові специфікації, документацію або нав'язати будівельні чи матеріальні умови, перш ніж можна буде отримати дозвіл. Крім того, муніципалітет не зобов'язаний розглядати будь-яку заяву у справі, до отримання власником дозволу від агентства.

1 See link under bibliography Ministry of Castles and Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger'.
2 In Danish 'Bygnings og boligregister' in short called BBR administered by The Danish Property Assessment Agency. See link in bibliography under The Danish Property Assessment Agency.
3 Bendsen, Jannie Rosenberg, Mogens Andreassen Morgen, and Jens Lindhe, 2018.
4 Ibid. 2

Якщо заявка буде відхилена агентством, власник має право оскаржити справу в Міністерстві культури. Потім справу буде передано зовнішньому, неурядовому архітектурному раднику (den kongelige bygnignsinspektør) для професійного розгляду, а юридичне рішення справи буде передано юридичному відділу Міністерства культури..

У випадку несанкціонованих будівельних робіт агентство має кілька рівнів санкцій або штрафів. Якщо мова йде про поточні будівельні роботи, агентство може негайно закрити будівельний майданчик і вимагати відповідної заявки, перш ніж роботи можна буде відновити. Якщо неможливо виконати роботи з урахуванням значних консерваційних цінностей, агентство може вимагати відновлення будівлі в тому ж стані, в якому вона була до початку робіт. Якщо ця вимога не буде задоволена власником, агентство може повідомити про справу в поліцію, яка проведе регулярне розслідування та потенційний судовий розгляд справи. Якщо це закінчиться рішенням суду, заява, як правило, буде фінансовим стягненням. Як правило, така ж процедура застосовується, якщо незаконні роботи виявляються пізніше, напр. у зв'язку зі зміною власника, продажем, іншими будівельними роботами тощо. Правові наслідки пов'язані з власником, в тому числі, якщо незаконні будівельні роботи були встановлені до настання чинності власності.

Будівлі або частина будівлі (наприклад, старі підвали чи фундаменти з пізнішими конструкціями вище) з 1536 (5) або більш ранніх років автоматично включаються до Реєстру, тоді як інші будівлі повинні бути включені до Реєстру Національною асоціацією будівельної та ландшафтної культури (Landsforeningen for Bygningsog Landskabskultur) або Міністерством культури. Якщо власник або громадянин бажає підняти будівлю для потенційного реєстрування, потрібно пройти через одну з цих двох організацій. У процесі включення будівлі до Реєстру пам'яток Агентство проведе історичне дослідження будівлі та огляд будівлі. Нарешті, складається опис збереження, у якому підсумовуються найважливіші та цінні аспекти будівлі. Документ працює як директива як для власника, так і для агентства у будь-яких майбутніх програмах. Співробітники Агентства в основному складаються з архітекторів та істориків архітектури. Це відрізняється від інших скандинавських контри, де аналогічні позиції в основному займають памяткоохоронці.

Агентство дотримується принципу незалежності щодо нових переліків, виключення з переліків, а також заявок на будівельні роботи надзвичайного чи принципового характеру. Принцип «витягнутої руки» (ринкових відносин) реалізується органом під назвою «Рада історичного будівництва» (DA: Det Særlige Bygningssyn), яка складається з відповідних фахівців, таких як архітектори, історики, музейні фахівці, представники архітектурних шкіл та відповідних неурядових організацій. Учасники ради висуваються відповідними установами культури та громадськими організаціями та призначаються Міністерством на чотири роки.(6) Рада представлена у справах з відповідними кресленнями, кресленнями та документацією. Потім рада обговорить справу і, нарешті, сформулює заяву про свою позицію щодо справи. Якщо рада не може дійти спільної позиції, члени, які стоять поза заявою, будуть відзначені як опоненти. Агентство не може внести будівлю до Реєстру без позитивного голосування Ради, але агентство може діяти всупереч рекомендаціям ради про включення до Реєстру або виключення з обліку, а також будівельних робіт. Після цього Агентство може використовувати заяву у своєму подальшому розгляді справи. Усі протоколи засідань Ради є загальнодоступними, і якщо агентство вирішить не виконувати рекомендації Ради, воно має викласти відповідні аргументи у своєму рішенні..

5 The reformation has formally been used as a distinction between buildings from the middle ages, and buildings from the renaissance.
6 Agency for Castles and Culture, 'Det Særlige Bygningssyn'. Accessed 21 February 2024

Власник будівлі, що є зареєстрованою пам'яткою, або будівлі, яка заслуговує на збереження, може звернутися до Міністра культури з проханням отримати фінансову підтримку щодо будівельних робіт. Крім того, власники будівель, які є зареєстрованими пам'ятками, можуть бути звільнені від сплати податку на майно, що є державним методом фінансової компенсації за наявність будівель, які можуть бути дорожчими, ніж у середньому, в експлуатації та обслуговуванні. У 2023 році загальна кількість будівель у Данії становила 4,8 мільйона (з урахуванням усіх типів). (7) За даними Датського агентства культури та замків, у країні налічується приблизно 7000 будівель, розташованих на 4000 об'єктах. (8) Це відповідає 0,14% від загального національного будівельного фонду.

Будівлі, гідні збереження

Крім перерахованих будівель, у Данії також існує ще одна система класифікації напівзахищених будівель, Будівлі, гідні збереження. Будівлі, гідні збереження, були запроваджені в 1990 році для захисту історичних міських структур, де фасади будівель часто визначали архітектурний контур вулиць або пам'яток зі значним культурно-історичним значенням на місцевому чи регіональному рівнях. Таким чином, було введено захист, який стосується лише фасаду.

Будівлі, які варті збереження, регулюються муніципалітетами відповідно до Закону про планування. Відповідно до Закону, жодні роботи на фасаді не можуть проводитися без попереднього дозволу муніципалітету. Також не можна розпочинати знесення будівлі без дозволу муніципалітету. (9) Подібно до зареєстрованих будівель, муніципалітет може запросити додаткові специфікації, документацію або нав'язати будівельні чи матеріальні умови, перш ніж можна буде отримати дозвіл. Якщо роботи над будівлею підтримують або покращують історичну архітектурну цінність будівлі, Міністерство культури, а також місцеві муніципальні комітети з охорони природи можуть надати економічну допомогу. Критерії економічної підтримки оцінюються та розробляються комітетом у кожному конкретному випадку, щоб гарантувати, що збереження будівлі та її цінність забезпечуються та підтримуються..

Будівля може бути визнана гідною збереження, якщо її офіційно згадати як таку в місцевих або муніципальних планах. Здебільшого архітектурні цінності коротко описуються в рамках системи SAVE (Обстеження архітектурних цінностей), яка також є орієнтиром як для муніципалітету, так і для власника під час будь-яких майбутніх робіт на будівлі. Місцеві комітети з охорони та, в деяких випадках, міністр культури можуть надавати фінансову підтримку для будівельних робіт на будівлях, які гідні збереження.

У 1997 році керівництво SAVE було перекладено англійською мовою у дещо скороченій версії під назвою InterSAVE. (10)

Міністерство культури та замків стверджує, що приблизно 350 000 будівель зареєстровано як такі, що гідні збереження, що відповідає приблизно 7% загального національного будівельного фонду. (11) Оскільки муніципалітет не має правової відповіді щодо оцінки будівель з точки зору збереження, він припускається, що під цю категорію може підпадати більше будівель

7 Danmarks Statestik, 'Bygninger Efter Område, Ejerforhold, Anvendelse Og Arealintervaller - Statistikbanken - Data Og Tal', accessed 21February 2024
8 Danish Agency of Castles and Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger', accessed 21 February 2024
9 Ministry of Culture, Bekendtgørelse Af Lov Om Bygningsfredning Og Bevaring Af Bygninger Og Bymiljøer, 2018.
10 Minestry of Environment and Energy and The National Forest and Nature Agency. 'InterSAVE', 2000,
11 'Danish Agency of Castles and Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger', accessed 21 February 2024; Danmarks Statistik,'Bygninger Efter Område, Ejerforhold, Anvendelse Og Arealintervaller - Statistikbanken - Data Og Tal'. Accessed 21 February 2024

ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНЮВАННЯ В СКАНДИНАВІЇ

У цьому розділі представлені 4 різні інструменти з Норвегії, Швеції та Данії. Два з них (Огляд архітектурних цінностей у навколишньому середовищі (SAVE) та Fredninsgennemgangen) походять з Данії. Обидва інструменти працюють в рамках однієї системи класифікації в архітектурному контексті, але різняться за глибиною та довжиною описів. Шведський інструмент (Kulturhistorisk värdering av bebyggelse (Культурно-історична оцінка будівель)) має ширший погляд, включаючи численні культурно-історичні шари, а також архітектурні та технічні характеристики будівлі чи об'єкта, тоді як норвезький інструмент (Аналіз міської спадщини (DIVE)), розробляється в контексті містобудування. (12)

Дослідження архітектурної цінності в навколишньому середовищі (SAVE)

Дослідження архітектурної цінності в навколишньому середовищі часто скорочується до SAVE і є системою оцінки, яку можна використовувати під час оцінки основних характеристик ландшафтів, міст і будівель. Коли SAVE використовується для оцінки будівель, він набуває форми скринінгового інструменту, де оцінка працює як інструмент скринінгу, щоб створити основу для якісного огляду великої маси будівель у регіоні. SAVE складається з 5 критеріїв, які узагальнюються в загальному значенні SAVE. Критерії оцінюються за шкалою від 1 до 9, де 1-3 має високу цінність збереження, 4-6 – середню цінність збереження та 7-9 – низьку цінність збереження. 5 критеріїв є такими:

1) Архітектурна цінність (пропорції, гармонія композиції, видатний твір певного архітектора)
2) Культурно-історична цінність (свідчення соціальних функцій, свідчення еволюції в ремеслі або техніці)
3) Екологічна цінність (ступінь гармонії з навколишнім середовищем)
4) Оригінальність (ступінь збереження оригінального зовнішнього вигляду, можливість відновлення)
5) Технічний стан (хороший чи поганий ремонт).'

Скринінг SAVE є швидким і стосується лише зовнішнього вигляду будівлі. Бажано, щоб реєстрант отримав освіту в галузі культурної спадщини, історії тощо. Якщо ні, вони принаймні контролюються та гарантують якість особою з відповідним професійним досвідом. Реєстранту надаються дані з Реєстру громадських будівель і

12 Other established methods in Denmark like Screening af Kulturmiljøer - SAK (screening of cultural environment), Kulturmiljø i planlægningen - KIP (Cultural environment in planning) and Kulturmiljømetoden (The Method of Cultural Environment) is worth mentioning but are not highlighted in present report. Furthermore, the methods mentioned are build upon a century of academic and practical studies within Building Archaeology, Building Historical Investigations and The Phenomenological Method

житла (BBR) (13), де описуються квадратні метри, тип конструкції, матеріали, джерело опалення та функція. Потім реєстрант оцінює фасади та дах будівель і формулює короткий опис і значення (1-9) за кожним критерієм. Нарешті, значення SAVE визначається на основі інших значень і пишеться короткий узагальнюючий текст, в якому формулюються найважливіші архітектурні цінності будівлі.

Метод не повинен займати більше 10-30 хвилин залежно від розміру будівлі, а опис не повинен перевищувати короткі речення/абзаци для кожної теми. (14) Власник будівель заздалегідь інформується про реєстрацію, оскільки муніципальні органи не мають повноважень входити на територію без дозволу власника. Діалог між власником і реєстрантом важливий для того, щоб не виникало непорозумінь при оцінці. Крім того, власник часто володіє цінними знаннями про розвиток будівлі, її історію, стан і т.д. У 2000 році SAVE був перекладений на скорочену англійську версію, але так і не здобув більшої міжнародної репутації. (15)

Реєстрація	Картографування SAVE поділяється на картографування побудованих споруд та реєстрацію окремих будівель. Ці два типи мапінгу можуть використовуватися разом або окремо.	Картографування побудованих споруд: - Домінуючі риси - Схеми розселення - Особливі елементи навколишньому Оформлення окремих будівель: - Архітектурна цінність - Культурно цінність - Екологічна цінність - Оригінальність - Стан
Оцінка	При картографуванні побудованих споруд аналізується кожна з трьох точок. При реєстрації будівель кожна з підкатегорій в картографії оцінюється за шкалою від 1 до 9.	
Final assessment	Підсумкова оцінка побудованих споруд складається з переліку рекомендацій по розвитку місцевості. Остаточна оцінка будівель складається із загального значення SAVE (від 1 до 9), підсумованого значеннями в підкатегоріях.	

Рисунок 1: Структура системи оцінювання SAVE

Vurdering af fredningsværdier (VAF)
Оцінка природоохоронної цінності)

Оцінка пам’яткоохоронної цінності формулюється, коли будівля береться на розгляд як об’єкт для можливого внесення до Реєстру. Метод взаємопов’язаний із SAVE, оскільки методології слідують одна за одною. Там, де теми в SAVE задумані як інструмент для легкого скринінгу великої маси будівель, VAF є детальним описом тих самих тем. VAF починається з опису будівлі, який можна знайти на початку Реєстру. Опис супроводжується історичним оглядом будівлі на основі, напр. історичних документів та інших відповідних джерел та археологічних досліджень будівель. Після загального вступу під заголовками детально описуються конкретні памяткоохоронні цінності.

13 See fote note 2

14 Didriksen, Kaspar, Tove Jensen, Arne Høi, and Morten Stenark. SAVE – Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi. København: Kulturministeriet, 2011. See link to manual in Bibliography

15 Minestry of Environment and Energy and The National Forest and Nature Agency, ‘InterSAVE’, 2000. See link to manual in Bibliography

1) Екологічна цінність (ступінь гармонії з навколишнім середовищем)

2) Культурно-історична цінність (свідоцтво соціальних функцій, свідоцтво еволюції ремесла чи технології)

3) Архітектурна цінність (пропорції, гармонія композиції, видатний твір певного архітектора)

Огляд завершується узагальненням основних цінностей збереження (DA: De bærende fredningsværdier). VAF також може містити кінцевий абзац щодо рекомендацій щодо робіт, спрямованих на покращення або посилення цінностей збереження, напр. змінюючи елементи, які не відповідають архітектурному періоду будівлі, або покращуючи її конкретний технічний стан. (16)

Опис	Короткий і точний опис будівельного комплексу та історії його розвитку	Опис будівлі: Загальна структура: - Тип будівлі - Опис місця та орієнтація Індивідуальна будівля: - Об'єм будівлі - Тип конструкції - Вибір матеріалів - Деталі - Внутрішня структура - Поточна функція
Оцінка	Систематична оцінка екологічних, культурно-історичних та архітектурних якостей ділянки та будівель	Середовищна цінність: - Орієнтація та умови розміщення - Вплив будівлі на навколишнє середовище - Відношення будівлі до ландшафту - Зв'язок з іншими будівлями Культурно-історична цінність: - Функціональна історія - Стиль і період - Представництво або унікальність - Матеріали, конструкції та майстерність - Сліди функціональної історії Архітектурна цінність: - Загальна оцінка об'єкта - Форма і силует - Виразність - Просторовість - Матеріальність - Оригінальність - Деталізація - Досвід
цінності спадщини	Визначення основних цінностей будівлі для збереження / спадщини на основі попередніх оцінок.	- Цілісність і оточення - Форма і виразність - Фасади, фронтони і поверхні даху - Планування і просторова організація - Екстер'єр та деталі інтер'єру - Вибір матеріалів - Оригінальність
Рекомендації	Опис конкретних умов, які можуть зміцнити цінності збереження / спадщини в майбутньому	

Рисунок 2: Структура опису збереження

Цей метод був використаний Агентством культури та замків для забезпечення порівняльного та прозорого управління будівлями, занесеними до Реєстру. Метод має відкритий код і тому доступний для всіх, але важливо, щоб особа, яка проводить дослідження, мала відповідне уявлення про архітектуру, історію,

16 Agency for Castles and Culture, Vejledning til vurdering af fredningsværdier, 2010. See link to manual in Bibliography

технології будівництва та/або географію культури. У контексті агентства відповідні фахівці, такі як історики та архітектори, підготували описи. Крім того, гарантія якості здійснювалася шляхом обміну документами між працівниками, обговорення та опитування відгуків один одного. Метод більш строгий, ніж SAVE, а це означає, що довжина опису змінюється в кожному конкретному випадку.

Kulturhistorisk värdering av bebyggelse (Культурно-історична оцінка будівель)

Культурно-історична оцінка будівель бере свій початок у Швеції і націлена на будівлі та пам'ятники, але також застосовується до менших або більших масштабів. Метод використовується Директоратом культурної спадщини, який є державним органом управління культурною спадщиною, культурними середовищами та культурними ландшафтами, що мають історичне значення.

Культурно-історична оцінка будівель займає відправну точку у визначенні та описі культурно-історичних характеристик як центрального пункту збереження. Це стосується конкретної будівлі або об'єкту, але також застосовується і до більш широкого середовища будівництва. Метод є описовим і ґрунтується на чітко визначеному визначенні конкретних культурно-історичних цінностей, які можуть бути безпосередньо пов'язані з правовою охороною, документуванням та утриманням. Метод є ітеративним, оскільки на першому етапі базова культурно-історична оцінка і цілепокладання повинні бути відточені так само, як, наприклад, економічна, технічна та інші форми оцінки, що робиться пізніше в методології, щоб врівноваження суб'єктів відбувалося на більш пізньому етапі процесу. Якщо коротко, то система складається з наступних етапів:

1) визначити та описати різні мотиви збереження та зробити зважену оцінку різних критеріїв.
2) Оберіть рівень амбіцій щодо збереження.
3) пов'язати мотивацію та рівень амбіцій із застосовними подальшими заходами, тобто оцінити, який захист повинна мати будівля або забудоване середовище, як це має бути задокументовано та як за ним слід доглядати.

Система розділена на чотири етапи. Крок 1 визначає в тексті і зображеннях найважливіші критерії і мотиви будівлі. Мотиви поділяються на дві групи: документальна цінність (тобто традиційні, переважно історичні властивості, такі як історична цінність будівлі, архітектурно-історична цінність та особиста історична цінність) та емпірична цінність (архітектурна цінність, ідентичність, патина тощо). Мотиви перелічені в чек-листі таблиці для подальшого систематичного культурно-історичного аналізу та праць про конкретний мотив. Крок 2 сортує мотиви за різними рівнями амбіцій збереження; Наприклад, різні зусилля щодо захисту відповідно до національної практики та законодавства, догляд та документація. Крок 3 стосується культурно-історичної цінності як позитивного активу у зв'язку із забезпеченням належного догляду та захисних норм відповідно до національного Закону про планування та будівництво або еквівалента. Крок 4 завершує аналіз, пов'язуючи написання культурно-історичного мотиву та аналіз рівня амбіцій з метою культурно-історичного ризику для управління будівлею або забудованим середовищем, тим самим забезпечуючи основу дій щодо належного захисту, документації, догляду та фінансової підтримки. Крім того, він вказує на необхідні дії або пропозиції щодо, наприклад, використання та відродження. (17)

17 Unnerbäck, Axel. 'Kulturhistorisk värdering av bebyggelse'. Riksantikvarieämbetet, 2002. See link to manual in Bibliography

Метод дуже суворий, а описи часто довгі через глибоке дослідження. Важливо, щоб реєстрант мав відповідну професійну освіту, таку як архітектор, історик або культурна географія, а також володів знаннями щодо проведення академічних досліджень. Цей метод критикують за те, що він складний на практиці, оскільки деякі критерії використовуються таким чином, що цінності може бути важко розшифрувати та зрозуміти, що створює аргументи на користь збереження, які важко захистити. (18)

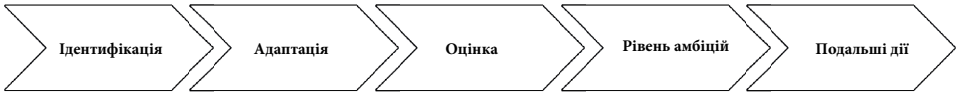

Ідентифікація Основні мотиви	Оцінка актуальних основних мотивів	Історичні властивості: - Історична цінність будівлі - Будівельна цінність - Патина - Архітектурна історична цінність - Соціально-історична цінність - Особиста історична цінність Естетичні та соціальні якості: - Архітектурна цінність - Художня цінність - Середовищна цінність - Цінність ідентичності - Цінність спадкоємності - Цінність спадщини - Символічна цінність
Адаптація Підсилювальні мотиви	Оцінка мотивів посилення та національної, регіональної та місцевої цінності	- Якість - Автентичність - Зрозумілість - освітня цінність (національне, регіональне, місцеве)
Оцінка Зважене обґрунтування	Різні мотиви узагальнюються в зважену мотивацію	- Основний мотив (домінуючі основні мотиви) - Додаткові мотиви - Посилення мотивів
Рівень амбіцій Для збереження, документації та цінності	Наскільки сильно слід відстоювати збереження і як має бути задокументована та оцінена будівля	
Подальші дії щодо ведення охоронної документації	Переклад культурно-історичної оцінки в практичні орієнтири для забезпечення мети збереження	

Рисунок 3: Структура культурно-історичної оцінки будівель

Plattform Kulturhistorisk värdering och urval
Платформа для культурно-історичної оцінки та відбору

Метод розроблено на основі та досвіду методу Unnerbäcks у 2017 році. Оскільки цей метод розробляється на хвилі зростаючих політичних дебатів щодо кліматичної кризи, він також намагався включити аспекти екології як параметр у свою методологію оцінки.

Культурно-історичний процес оцінки та відбору структурований навколо чотирьох різних етапів. По-перше, починається описовий етап з метою визначити, які вирази відображають ті чи інші культурно-історичні періоди та події. На другому етапі відбувається відправна точка ціннісної оцінки, де визначається і описується культурно-історичний контекст. На етапі аналізу оцінюється за трьома критеріями, як і в якій мірі можна обробляти цінності, описані на першому етапі:

18 Kristoffer Ärnbäck, 'Värderingsprocess i Förändring? En Undersökande Fallstudie Om Kulturhistorisk Värdering i Plattform – Kulturhistorisk Värdering Och Urval' (Göteborg University, 2016), chrhttps://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/45264/gupea_2077_45264_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

1) Можливість пізнання і розуміння, що оцінює зміст культурно-історичної інформації та її читабельність.

2) культурно-історична єдність, яка розглядає ступінь цілісності і залишків різних елементів і оперує поняттями часового контексту (залишки від обмеженого короткого періоду часу) і процесуального контексту (залишки від різних етапів більш тривалого розвитку розвитку).

3) культурно-історична релевантність, яка має на меті з'ясувати роль явища як характерного або іншого особливо значущого для свого часу та контексту.

Етап планування має на меті визначити пріоритети та спланувати заходи на основі рівня загроз та загальних умов. Тут визначається, що слід виділити для подальшої обробки, а що можна видалити. Описано вирішальну фазу можливих положень захисту, методи розподілу ресурсів для адміністрування, посередництва та супроводу. (19)

Опис	Визначення культурно-історичного контексту проекту	Опис: : - Культурно-історичного підґрунтя - Фізичних та нематеріальних
Аналіз	Культурно-історична цінність та оцінка	Оцінка ґрунтується на трьох критеріях: - Можливість для знань і розуміння - Культурно-історична цілісність - Культурно-історична значимість
Планування	Пріоритизація та планування можливих інтерверсій	На підставі: - Загальних умов - Рівня загроз
Прийняття рішень	Остаточне рішення приймається щодо оцінки проекту	На підставі: - Норм та правил - Форм фінансування - Дій по догляду та розвитку - Комунікаційних зусиль - Методів моніторингу та оцінки

Рисунок 4: Структура Платформи

Аналіз міської спадщини (DIVE)

DIVE-аналіз бере свій початок у Норвегії та розглядає історичне та культурне середовище як якісні та функціональні ресурси. Він використовується Управлінням культурної спадщини Ріксантікварена, а також сумісний з методами в інших сферах і професіях, наприклад, археологія, ландшафтне планування та міський дизайн і планування. Інструмент займає відправну точку в міждисциплінарній та міжсекторальній методології, а також участь громадськості, комунікація та поширення результатів є центральними.

DIVE складається з чотирьох основних етапів; опис, інтерпретація, оцінка та уможливлення. По-перше, реєстратор описує, що сучасний ландшафт і навколишнє середовище говорять про походження, розвиток і характер місцевості на основі відповідних джерел. Наступним кроком є аналіз реєстратора, чому ті чи інші

19 Cissela Génetay and Ulf Lindberg, 'Rapport Från Riksantikvarieämbetet Plattform Kulturhistorisk Värdering Och Urval Grundläggande Förhållningssätt För Arbete Med Att Definiera, Värdera, Prioritera Och Utveckla Kulturarvet.' (Riksantikvarieämbetet, 2015), https://raa.diva-portal.org/smash/get/diva2:1234521/FULLTEXT01.pdf.

елементи та характеристики території мають особливе значення для суспільства? На 3-му етапі реєстрант оцінює на основі двох перших кроків, які історичні елементи та характеристики мають особливу цінність, якщо вони розробляються, та їх толерантність до змін. На останньому етапі реєстратор вказує на конкретні пропозиції щодо того, як уможливлювати, управляти та розвивати пріоритетні історичні характеристики та ресурси території.

DIVE розроблений як гнучкий інструмент для звітування і може бути адаптований до різних обставин щодо масштабу та об'єкта, тим самим відповідаючи розвитку обґрунтування міського розвитку, планування та управління спадщиною. (20)

Незважаючи на те, що цей метод є відкритим вихідним кодом, основні принципи DIVE вказують на скрупульозний опис, який вимагає відповідних професіоналів для виконання акту. Знову ж таки, історики, культурні географи та архітектори були б доречними. Крім того, важливою є система забезпечення якості, наприклад, вичитування зовнішніми особами

ЕТАП (етапи роботи)	**МЕТА**	**ВІДПОВІДНІ ПІДЗАДАЧІ**
Підготовка	Вхідні дані	Організація та план роботи з аналізу
Опис § 1	Історичний характер області аналізу	Налагодити базу знань, зібрати, описати та розвинути інформацію про походження, розвиток та характер місцевості
Тлумачення § 2	Історичне значення місцевості	Дослідити історичну розбірливість та комунікативний зміст території, цілісність, автентичність та загальний стан
Оцінювання § 3	Значення та потенціал місцевості	Оцінити цінність, потенціал розвитку, вірогідність, толерантність та здатність до зміни культурно-історичних ресурсів
Уможливлення § 4	Активне втручання	Визначити потенційне поле діяльності для культурної спадщини, запропонувати стратегії та принципи, інструменти та конкретні заходи щодо управління та розвитку
Підсумки	Вихід	Короткий зміст, результати та рекомендації аналізу

Рисунок 5 : Структура DIVE

20 Riksantikvaren, DIVE : Urban Heritage Analysis, 2004. See link to manual in Bibliography.

СИЛЬНІ СТОРОНИ ТА ПЕРЕВАГИ

У наведеному вище прикладі було представлено чотири скандинавські методи архітектурної та культурно-історичної оцінки. Важливою спільною рисою для всіх чотирьох є те, що вони були розроблені та підтримувалися державними установами та є відкритим вихідним кодом, який можна оцінити для всіх громадян та компаній. Ми вбачаємо в цьому очевидну силу, оскільки цей інструмент може бути використаний, адаптований, обговорений та подальший розвиток прозоро, для неприбуткових організацій та в контексті політичного плюралізму, але для методів важливо, щоб відповідні фахівці, такі як архітектори, історики, культурні географи або інші особи з будівельним, архітектурним та історичним досвідом, проводили дослідження. Крім того, центральною є система неупередженого забезпечення якості для перевірки описів. Методи здаються надійними та адаптивними з широким спектром контекстів та випадків, тим самим забезпечуючи порівняльні методи в різних масштабах та потребах. Наступна дискусія є відправною точкою в критиці данських методів, звертаючись до шведських і норвезьких методів.

Що стосується виконання методів, то SAVE піддається критиці за шкалу оцінки від 1 до 9. Хоча цифри вказують на вимірювану величину, остаточне значення оцінки є якісним зважуванням найважливіших категорій, отже, не є середнім значенням чисел, наведених у кожній категорії. Крім того, диференціація всередині категорій від високих (1-3), середніх (4-6) і низьких (7-9) була піддана критиці за надмірність і створює більше плутанини, ніж необхідно. Навпаки, можливість диференціації всередині категорії може полегшити обговорення більш широкої маси однієї і тієї ж типології. На противагу числовому узагальненню виступають ґрунтовні описи в «Зануреннях і культурно-історичній оцінці будівель», які є дуже ефективними для подальшого управління будівельним середовищем. Але це також тривалі процеси, пов’язані з іншим видом економії та часу. У цьому аспекті SAVE як метод скринінгу для великої будівельної маси є дуже гнучким, але найважливішим є те, що скринінг активно використовується в муніципальному управлінні, убезпеченні цінних будівель шляхом проведення їх внутрішньопрофільних досліджень, якщо подаються заявки на проведення робіт на будівництві. Крім того, муніципалітет повинен проводити повторну оцінку будівель регулярно (наприклад, кожні 5-10 років), щоб переконатися, що дані є правильними і жодні незаконні будівельні роботи не змінили цінні будівлі. Більше того, доречно провести переоцінку, оскільки загальний погляд та інтерес до конкретного архітектурного періоду мають тенденцію проявлятися лише через десятиліття.

Було обговорено, чи має SAVE однобічний фокус на культурних та історичних цінностях, не включаючи дотичні цінності. Загалом, SAVE займає відправну точку в природоохоронних стратегіях, встановлених у Венеціанській

хартії (21) , зосереджуючись на будівлях як фізичних пам'ятках, тим самим зробивши матеріали центром реставрації. Це тісно пов'язано і з традиційними європейськими археологічними методологіями. Критика SAVE вказує на нові дискусії у сфері збереження, де дискурс авторизованої спадщини (AHD), визначений як «об'єктивні» оцінки спадщини експертами, протистоїть антропологічному погляду, який ставить під сумнів те, чи слід також представляти несанкціонований (публічний) дискурс, таким чином включаючи вбудоване нематеріальне використання та культуру пам'ятки чи місця.(22) Історичне використання, значення та почуття, сформульовані ICOMOS у Хартії Бурри (23) та Документі Нара (24), включені в оцінку SAVE, але муніципалітетам важко керувати, а влада має майже неправові важелі для забезпечення дотримання нематеріальних цінностей у фізичній спадщині. Правова база ґрунтується на припущенні, що фізична (матеріальна) частина будівлі є цінним об'єктом, а частина, про яку можна говорити, наприклад, про те, як зберігати, підтримувати тощо. Пункт про мету (§ 1., стк 2) Закону про зареєстровані будівлі полягає в тому, щоб гарантувати, що будівлі, які охороняються, мають відповідну функцію, яка враховує особливий характер будівель і служить для їх підтримки в довгостроковій перспективі. Це широко трактується як зобов'язання Агентства культури знайти шляхи для власників для встановлення (нових) функцій у перелічених будівлях, якщо це необхідно, щоб вони залишалися актуальними для суспільства. Нематеріальні частини, такі як використання та історія/емоції будівлі, не розглядаються безпосередньо в Законі про забудову. Навпаки, Закон Данії про музеї (Museumsloven), який стосується археологічних та історичних пам'яток (наприклад, курганів, земляних і кам'яних дамб) та об'єктів, містить пункт про мету, в якому зазначено, що він полягає в тому, щоб убезпечити культурну та природну спадщину в Данії та розвинути її значення у взаємодії з навколишнім світом. (25) На практиці закон оперує суто розподілами, якщо землевласники звертаються за дозволом на зміну пам'яток на своїй земельній ділянці. У порівнянні з тим, що Закон про зареєстровану забудову динамічно працює з дозволами та відмовами в будівельних роботах залежно від кожного конкретного випадку, Закон про музеї тлумачиться набагато суворіше.

Роблячи ретельні та глибокі описи об'єктів досліджень, як Шведська культурно-історична оцінка будівель, так і норвезька DIVE мають стратегії включення нематеріальної спадщини у свої оцінки. Kulturhistorisk värdering av bebyggelse розрізняють антикварну цінність і цінність досвіду (феноменологічної), тим самим відкриваючи більш диференційовану систему захисту конкретних частин будівлі. Метод DIVE оперує кількома ітераціями оцінок, де території та наміри збереження заповідників пов'язані з відповідним законодавством, стратегіями та планами підтримки. Використовуючи детальні описи в кількох ітераціях, часто можна знайти юридичну силу та керовані рівні захисту, які можуть стосуватися різних законодавчих актів. Крім того, DIVE включає в себе потенціал розвитку конкретної території, що підлягає дослідженню, що безпосередньо вказує на аспекти майбутнього місцевого планування. Зрештою, Данія має різні рівні захисту залежно від того, чи є об'єкт для збереження будівлею чи археологічною пам'яткою. Одна з них стосується подальшого використання будівлі з якомога кращими новими функціями, які відповідають фізичній міцності будівлі, а інша – у невідвертій манері, вказуючи на нематеріальну цінність пам'ятників. Можливо, комбінація цих двох законів могла б почати вирішувати проблему нематеріальної спадщини в забудованому середовищі Данії?

21 ICOMOS, The Venezia Chartre, 1964
22 Smith, Laurajane. Uses of Heritage, 2006.
23 Australian ICOMOS. The Burra Charter, 2013
24 ICOMOS, The NARA Document on Authenticity, 2014.
25 Bekendtgørelse af museumsloven, 2014.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

На основі скринінгу та обговорення скандинавського досвіду з інструментами оцінки культурної спадщини ми рекомендуємо розробити український національний інструмент для забезпечення прозорої та порівняльної оцінки архітектурної спадщини в межах країни чи регіонів. Крім того, важливо отримати загальне уявлення про будівельний фонд, щоб вказати як на ранг, так і на пріоритети, де діяти. Порівняльність є ключовою для забезпечення того, що правильні сфери діяльності є пріоритетними в політичному, економічному та професійному плані. Досвід Скандинавії показує, що такий інструмент життєздатний, коли вони.

- засновані на єдиній методології, яка адаптується до різних масштабів (будівля / пам'ятник ландшафту / міський пейзаж).
- ґрунтуються на єдиній методології, що може бути як швидким скринінгом великого будівельного фонду, так і глибоким дослідженням окремих областей.
- поєднує в собі описову та числову систему оцінювання.
- поєднує в собі кілька галузей знань

Особливо важливим для України є необхідність врахування оточуючого контексту, а також розподіл будівель на Listed Buildings та Buildings Worthy of Preservation.

Корисним може бути також процедура накладання штрафів і судових впроваджень у випадку незаконної забудови чи перебудови зареєстрованої памятки архітектури.

Без сумніву, досвід Скандінавських країн стане корисним і необхідним в процесі відбудови України, відновлення національної ідентичності та збереження історико-культурної спадщини

БІБЛІОГРАФІЯ ТА ПОСИЛАННЯ

Agency for Castles and Culture, 'Det Særlige Bygningssyn'. Accessed 21 February 2024. https://kum.dk/ministeriet/organisation-og-institutioner/bestyrelser-raad-naevn-og-udvalg/det-saerlige-bygningssyn.

Agency for Castles and Culture, Vejledning til vurdering af fredningsværdier, 2010 https://slks.dk/fileadmin/user_upload/SLKS/Omraader/Kulturarv/Bygningsfredning/Fredninger/Dokumenter/Vejledning_til_vurdering_af_fredningsvaerdier.pdf

Australian ICOMOS. The Burra Charter, 2013. https://australia.icomos.org/wp-content/uploads/The-Burra-Charter-2013-Adopted-31.10.2013.pdf.

Bendsen, Jannie Rosenberg, Mogens Andreassen Morgen, and Jens Lindhe. Fredet: Bygningsfredning i Danmark 1918-2018. 1. ed. København: Strandberg Publishing, 2018.

Danish Business Authority, Bekendtgørelse af lov om planlægning, 2020. Accessed 26 February 2024. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1157
Danish Property Assessment Agency, Bygnings- og boligregister, https://bbr.dk/forside

Danmarks Statistik, 'Bygninger Efter Område, Ejerforhold, Anvendelse Og Arealintervaller - Statistikbanken - Data Og Tal'. Accessed 21 February 2024. https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/selectvarval/saveselections.asp.

Didriksen, Kaspar, Tove Jensen, Arne Høi, and Morten Stenark. SAVE – Kortlægning og registrering af bymiljøers og bygningers bevaringsværdi. København: Kulturministeriet, 2011. https://slks.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/fysisk_planlaegning/dokumenter/SAVE_vejledning.pdf

Ministry of Culture, Bekendtgørelse af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, 2018. Accessed 26 February 2024. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219
Ministry of Culture, Bekendtgørelse af museumsloven, 2014. Accessed 23022024. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/358

Ministry of Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger', https://kulturarv.dk/fbb/index.htm;jsessionid=124632F4E-64B8A53A08CE1756EA267D5

Minestry of Environment and Energy and The National Forest and Nature Agency. 'InterSAVE', 2000, https://slks.dk/fileadmin/publikationer/Kulturarv/InterSave_english.pdf.

Smith, Laurajane. Uses of Heritage. London ; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2006.

ICOMOS, The NARA Document on Authenticity, 2014. Accessed 23 February 2024. https://www.icomos.org/en/charters-and-texts/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/386-the-nara-document-on-authenticity-1994.

ICOMOS, The Venezia Chartre, 1964. Accessed 26 February 2024. https://www.icomos.org/en/participer/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/157-thevenice-charter

Unnerbäck, Axel. 'Kulturhistorisk värdering av bebyggelse'. Riksantikvarieämbetet, 2002. http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1234716/FULLTEXT01.pdf

Riksantikvaren, DIVE : Urban Heritage Analysis, 2004 https://ra.brage.unit.no/ra-xmlui/bitstream/handle/11250/176994/dive_veileder_engelsk.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ärnbäck, Kristoffer. 'Värderingsprocess i Förändring? En Undersökande Fallstudie Om Kulturhistorisk Värdering i Plattform – Kulturhistorisk Värdering Och Urval' (Göteborg University, 2016), chrhttps://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/45264/gupea_2077_45264_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Génetay, Cissela and Ulf Lindberg, 'Rapport Från Riksantikvarieämbetet Plattform Kulturhistorisk Värdering Och Urval Grundläggande Förhållningssätt För Arbete Med Att Definiera, Värdera, Prioritera Och Utveckla Kulturarvet.' (Riksantikvarieämbetet, 2015), https://raa.diva-portal.org/smash/get/diva2:1234521/FULLTEXT01.pdf.

ДОДАТОК

1 Bygningsfredningsloven

The following texts is a machine translation of the Danish Preservation Act into English. The translation is done with the free version of deepl on the 14. December 2023. The precision of the text is tested by proofreading randomized text samples. The Danish and the English text is layout side-by-side for easy recognition in case of needs for fact checking uncertainties or clarifying of the translation. The texts are aligned by each chapter.

Links:
https://www.deepl.com/translator
https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219

Bekendtgørelse af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer	**Executive Order of the Act on the Preservation of Buildings and Urban Environments**
Herved bekendtgøres lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, jf. lovbekendtgørelse nr. 970 af 28. august 2014, med de ændringer, der følger af § 26 i lov nr. 628 af 8. juni 2016, lov nr. 677 af 8. juni 2017 og lov nr. 1551 af 19. december 2017.	The Danish Act on the Preservation of Buildings and Urban Environments, cf. Consolidation Act no. 970 of 28 August 2014, with the amendments resulting from section 26 of Act no. 628 of 8 June 2016, Act no. 677 of 8 June 2017 and Act no. 1551 of 19 December 2017.
Kapitel 1 Formål og område	Chapter 1 Purpose and scope
§ 1. Loven har til formål at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi, herunder bygninger, der belyser bolig-, arbejds-, og produktionsvilkår og andre væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling.	§ 1. The purpose of the Act is to protect the country's older buildings of architectural, cultural-historical or environmental value, including buildings that illustrate housing, labour and production conditions and other significant features of social development.
Stk. 2. Ved lovens administration skal der lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt.	(2). In the administration of the Act, emphasis must be placed on ensuring that the buildings to be preserved are given an appropriate function which, taking into account the special character of the buildings, serves to maintain them in the long term.
Stk. 3. Til fremme af lovens formål yder kulturministeren vejledning med henblik på at sikre, at bygningsfrednings- og bevaringsinteresserne tilgodeses i administrationen af planloven, byfornyelsesloven og tilsvarende lovgivning. Til	(3). To promote the purpose of the Act, the Minister of Culture shall provide guidance to ensure that the interests of building preservation and conservation are taken into account in the administration of the Planning Act, the Urban Renewal Act and similar

fremme af lovens formål skal kulturministeren endvidere formidle bygningskulturarven.

Stk. 4. Offentligheden inddrages i videst muligt omfang i frednings- og bevaringsarbejdet.

§ 2. Hvad der i denne lov bestemmes om bygninger, gælder også bygningsværker, bygningsdele og lignende samt de i § 3, stk. 2, nævnte bygningsomgivelser.

legislation. To promote the purpose of the Act, the Minister of Culture must also disseminate the building cultural heritage.

Paragraph 4. The public shall be involved to the greatest possible extent in the preservation and conservation work.

§ 2. The provisions of this Act concerning buildings shall also apply to buildings, parts of buildings and the like as well as the building surroundings mentioned in section 3(2).

Kapitel 2

Fredning

§ 3. Kulturministeren kan frede bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker af væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi, som er over 50 år gamle. Uanset deres alder kan bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker dog fredes, når det er begrundet i deres fremragende værdi eller i andre særlige omstændigheder.

Stk. 2. I det omfang en bygnings eller et selvstændigt landskabsarkitektonisk værks umiddelbare omgivelser i form af gårdsrum, pladser, fortove, haver, parkanlæg og lignende er en del af den samlede beskyttelsesværdige helhed, kan fredningen omfatte sådanne omgivelser.

§ 4. Bygninger opført før år 1536 er uden særlig beslutning fredet efter denne lov.

Stk. 2. Kulturministeren kan begære en meddelelse om, at en bygning er opført før år 1536, tinglyst på den pågældende ejendom.

§ 5. §§ 3 og 4 gælder ikke for kirkebygninger, så længe de er omfattet af loven om folkekirken.

§ 6. Forinden kulturministeren træffer beslutning om fredning, skal han skriftligt underrette:

1) bygningens ejer og bruger,

2) kommunalbestyrelsen,

3) museumsrådet og kulturmiljørådet, i det omfang et sådant råd er oprettet i det pågældende lokalområde,

Chapter 2

Preservation

§ 3. The Minister of Culture may preserve buildings and independent landscape architectural works of significant architectural or cultural-historical value which are more than 50 years old. Regardless of their age, buildings and independent landscape architectural works may be preserved when justified by their outstanding value or other special circumstances.

Paragraph 2. To the extent that the immediate surroundings of a building or an independent landscape architectural work in the form of courtyards, squares, sidewalks, gardens, parks and the like are part of the overall entity worthy of protection, the preservation may include such surroundings.

§ 4. Buildings erected before the year 1536 are protected under this Act without a special decision.

Subsection 2. The Minister of Culture may request that a notice stating that a building was erected before 1536 be registered on the property in question.

§ Sections 3 and 4 do not apply to church buildings as long as they are covered by the Danish National Church Act.

§ 6. Before the Minister of Culture makes a decision on preservation, he shall notify in writing:

1) the owner and user of the building,

2) the municipal council,

4) en forening, som er bemyndiget efter § 24, stk. 4, og

5) de foreninger og lignende med lokalt tilhørsforhold, som har interesse i bevaringsspørgsmål, og som over for kulturministeren har fremsat skriftlig anmodning om at blive holdt underrettet om fredninger.

Stk. 2. I underretningen fastsættes en frist på mindst tre måneder for indsendelse af bemærkninger til fredningen.

Stk. 3. Fra det tidspunkt, den i stk. 1 nævnte underretning er kommet frem, må der ikke uden tilladelse fra kulturministeren foretages bygningsarbejder og lignende, som går ud over almindelig vedligeholdelse. Reglerne i § 10 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Samtidig med underretningen efter stk. 1 foretager kulturministeren offentlig bekendtgørelse af forslaget med oplysning om fristen efter stk. 2. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

§ 7. Efter udløbet af fristen efter § 6, stk. 2, beslutter ministeren inden tre måneder, om bygningen skal fredes.

Stk. 2. Kulturministeren underretter de i § 6, stk. 1 nævnte personer, myndigheder, foreninger m.fl. om afgørelsen og foretager offentlig bekendtgørelse herom. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Fredningen skal respekteres af alle indehavere af rettigheder over ejendommen, uanset hvornår rettigheden er stiftet. Fredningen tinglyses på ejendommen på kulturministerens begæring. Er den fredede bygning beliggende på et umatrikuleret areal, træder en offentliggørelse af fredningen i Statstidende i stedet for en tinglysning.

§ 7 a. Kulturministeren kan beslutte, at for en bygning, som er fredet efter denne lov, og hvis væsentlige arkitektoniske eller kulturhistoriske værdi alene eller i overvejende grad findes i bygningens ydre og i bygningens hovedstruktur, finder regler udstedt efter § 10, stk. 6, anvendelse.

Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 tinglyses på ejendommen på kulturministerens begæring.

3) the museum council and the cultural environment council, to the extent that such a council has been established in the local area in question,

4) an association authorised under section 24(4), and

5) the associations and the like with local affiliation who have an interest in conservation issues and who have submitted a written request to the Minister of Culture to be kept informed about preservation.

Subsection 2. The notification sets a deadline of at least three months for the submission of comments on the preservation.

(3). From the time the notification referred to in subsection (1) has been received, no building work and the like that goes beyond ordinary maintenance may be carried out without the permission of the Minister of Culture. The rules in § 10 shall apply correspondingly.

(4). At the same time as the notification under subsection (1), the Minister of Culture shall publicly announce the proposal with information about the deadline under subsection (2). Public announcement may be made exclusively digitally.

§ 7. After expiry of the deadline under section 6(2), the Minister shall decide within three months whether the building is to be listed.

(2). The Minister of Culture shall notify the persons, authorities, associations, etc. mentioned in section 6(1) of the decision and make a public announcement of the decision. Public announcement can be made exclusively digitally.

(3). The protection must be respected by all holders of rights over the property, regardless of when the right was established. The preservation is registered on the property at the request of the Minister of Culture. If the protected building is located on an unregistered area, publication of the preservation in the Danish Official Gazette shall replace registration.

§ 7 a. The Minister of Culture may decide that for a building which is listed under this Act and whose significant architectural or cultural-historical value is solely or predominantly found in the exterior of the building and in the main structure of the building, rules issued under section 10(6) shall apply.

§ 8. Kulturministeren kan ændre omfanget af en fredning.

Stk. 2. Kulturministeren kan ophæve en fredning, når fredningsværdierne er gået tabt eller ikke længere kan opretholdes.

Stk. 3. § 6, stk. 1, 2 og 4, og § 7 finder tilsvarende anvendelse.

§ 8 a. Kulturministeren udarbejder og ajourfører oversigter over fredninger efter loven, herunder fredningernes bærende fredningsværdier.

(2). A decision under subsection (1) shall be registered on the property at the request of the Minister of Culture.

§ 8. The Minister of Culture may change the scope of a preservation order.

(2). The Minister of Culture may cancel a conservation when the conservation values have been lost or can no longer be maintained.

(3) § 6, (1), (2) and (4) and § 7 shall apply mutatis mutandis.

§ 8 a. The Minister of Culture prepares and updates lists of protected areas under the Act, including the fundamental conservation values of the protected areas.

Kapitel 3

Fredningens retsvirkninger

§ 9. En fredet bygning skal af ejeren eller brugeren holdes i forsvarlig stand, herunder tæt på tag og fag.

§ 10. Alle bygningsarbejder vedrørende en fredet bygning kræver tilladelse fra kulturministeren, hvis arbejderne går ud over almindelig vedligeholdelse, jf. dog stk. 5 og 6. Det samme gælder opsætning af lysinstallationer, antenner, parabolantenner og lignende samt skiltning på facader herunder tagflader.

Stk. 2. Ansøgninger og tilladelser efter stk. 1 skal være ledsaget af de nødvendige planer, tegninger og beskrivelser til forståelse af projektet. Tilladelse kan gøres betinget af gennemførelse af foranstaltninger, som ikke er omfattet af ansøgningen.

Stk. 3. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af ansøgninger om tilladelse efter stk. 1 samt om, at ansøgninger skal indsendes gennem kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Såfremt der ikke inden tre måneder af kulturministeren er taget stilling til en ansøgning om tilladelse efter stk. 1, kan de af ansøgningen omfattede arbejder iværksættes. Kulturministeren kan beslutte, at 1. pkt. ikke gælder for en ansøgning om tilladelse efter stk. 1 vedrørende en fredet bygning, for hvilken der behandles en sag efter § 7 a, stk. 1.

Chapter 3

Legal effects of the protection

§ 9. A listed building must be kept in proper condition by the owner or user, including close to the roof and trusses.

§ 10. All construction work on a listed building requires a licence from the Minister of Culture if the work goes beyond ordinary maintenance, cf. however subsections 5 and 6. The same applies to the installation of lighting installations, antennas, satellite dishes and the like as well as signage on facades including roof surfaces.

(2). Applications and licences under subsection (1) must be accompanied by the necessary plans, drawings and descriptions for understanding the project. Authorisation may be made conditional on the implementation of measures not covered by the application.

(3). The Minister of Culture may lay down further rules on the content of applications for authorisation under subsection (1) and that applications must be submitted through the local council.

(4). If the Minister of Culture has not decided on an application for a licence under subsection (1) within three months, the works covered by the application may be initiated. The Minister of Culture may decide that the first sentence does not apply to an application for a licence under subsection (1)

Stk. 5. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer af bygningsarbejder omfattet af stk. 1 kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning.

Stk. 6. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om, at visse typer af bygningsarbejder omfattet af stk. 1 vedrørende en fredet bygning, som er omfattet af § 7 a, stk. 1, kan iværksættes uden tilladelse.

§ 11. Nedrivning af en fredet bygning kræver tilladelse af kulturministeren.

Stk. 2. Til vurdering af en ansøgning efter stk. 1 kan kulturministeren kræve oplysninger om formålet med nedrivningen og om den fremtidige anvendelse af den pågældende ejendom. Kulturministeren kan afslå at behandle ansøgningen, hvis de tilladelser, der i henhold til anden lovgivning er nødvendige for en nedrivning, ikke foreligger.

Stk. 3. En nedrivningstilladelse kan gøres betinget.

Stk. 4. § 6, stk. 1, 2 og 4, og § 7 finder tilsvarende anvendelse.

§ 12. Nægtes tilladelse til nedrivning, kan ejeren forlange ejendommen overtaget af staten mod erstatning. Påhviler der staten overtagelsespligt, skal der ved erstatningens fastsættelse fradrages støtte i form af tilskud modtaget i henhold til § 16, stk. 1.

Stk. 2. Overtagelsespligten efter stk. 1 påhviler dog kun staten, hvis der er et væsentligt misforhold mellem ejendommens afkastningsgrad og afkastningsgraden for ejendomme med en lignende beliggenhed og benyttelse, men som ikke er omfattet af nedrivningsforbud.

Stk. 3. Kan der ikke mellem kulturministeren og ejeren opnås enighed om statens overtagelse af ejendommen eller vilkårene herfor, afgør taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje spørgsmålet om berettigelsen af ejerens krav efter stk. 1, jf. stk. 2, og fastsætter erstatning for statens overtagelse af ejendommen. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne og om erstatningens fastsættelse og udbetaling finder §§ 52-56, 63-64 og 66-67 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Spørgsmålet, der kan afgøres af taksationsmyndighederne, jf. stk. 3,

concerning a listed building for which a case is being processed under section 7a(1).

(5) The Minister of Culture may lay down detailed rules to the effect that certain types of building work covered by subsection (1) may be initiated on the basis of written notification.

(6) The Minister of Culture may lay down detailed rules to the effect that certain types of building work covered by subsection (1) concerning a listed building covered by section 7a(1) may be carried out without a licence.§ 11. Demolition of a listed building requires a licence from the Minister of Culture.

§ 11. Demolition of a listed building requires a licence from the Minister of Culture.

(2).For the assessment of an application under subsection (1), the Minister of Culture may require information about the purpose of the demolition and the future use of the property in question. The Minister of Culture may refuse to process the application if the permits required for demolition under other legislation are not available.

Subsection 3.A demolition licence may be made conditional.(4) Section 6(1), (2) and (4) and section 7 shall apply mutatis mutandis.

§ 12. If a demolition licence is refused, the owner may demand that the property be taken over by the State against compensation. If the state is obliged to take over the property, aid in the form of grants received pursuant to section 16(1) shall be deducted when determining the compensation.

(2).However, the obligation to take over under (1) shall only be incumbent on the state if there is a significant discrepancy between the property's rate of return and the rate of return for properties with a similar location and utilisation, but which are not subject to a demolition ban.

(3). If no agreement can be reached between the Minister of Culture and the owner on the state's takeover of the property or the terms thereof, the valuation authorities under the Public Roads Act shall decide the question of the justification of the owner's claim under subsection (1), cf. subsection (2), and determine compensation for the state's takeover of the property. Sections 52-56, 63-64 and

kan ikke indbringes for domstolene, før overtaksationskommissionens afgørelse foreligger.

Stk. 5. Søgsmål til prøvelse af overtaksationskommissionens afgørelse skal anlægges inden 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

§ 13. Påhviler der staten en overtagelsespligt, men tilkendegiver kulturministeren ikke at ville overtage ejendommen, meddeles dette ejeren, der herefter uanset § 11 kan nedrive den fredede bygning.

Stk. 2. § 12, stk. 1, gælder ikke for fredede bygninger, der tilhører eller efter lovens ikrafttræden har tilhørt staten, regioner, kommuner, kirker, præsteembeder eller offentlige stiftelser.

Stk. 3. Kulturministeren kan fastsætte regler om, at de i stk. 2 nævnte ejere forud for overdragelse af en fredet ejendom skal lade tinglyse en meddelelse om, at lovens § 12, stk.1, ikke gælder for ejendommen.

§ 14. Ved brandskade eller anden væsentlig skade på en fredet bygning skal ejeren søge om tilladelse til istandsættelse af bygningen efter § 10 eller søge om tilladelse til nedrivning af denne, jf. § 11.

§ 15. Kulturministeren kan efter aftale med vedkommende ejer fastsætte særlige bevaringsbestemmelser for en fredet bygning, herunder om at bygningen ikke skal være omfattet af reglen i § 12, stk. 1.

Stk. 2. Bestemmelser efter stk. 1 skal tinglyses og skal herefter respekteres af alle indehavere af rettigheder over ejendommen, uanset hvornår rettigheden er stiftet.

66-67 of the Public Roads Act shall apply mutatis mutandis to the proceedings before the valuation authorities and to the determination and payment of compensation.

(4) The question that can be decided by the valuation authorities, cf. subsection (3), cannot be brought before the courts before the decision of the Valuation Commission is available.

(5).An action for review of the decision of the Valuation Commission must be brought within 8 weeks after the decision has been notified to the person concerned.

§ 13 If the State is obliged to take over the property, but the Minister of Culture does not wish to take over the property, this shall be notified to the owner, who may then demolish the listed building notwithstanding section 11.

(2) § 12 (1) does not apply to listed buildings that belong or after the entry into force of the Act have belonged to the state, regions, municipalities, churches, clergy or public foundations.

(3).The Minister of Culture may lay down rules to the effect that the owners mentioned in subsection (2) shall, prior to the transfer of a listed property, register a notice stating that § 12(1) of the Act does not apply to the property.

§ 14 In the event of fire damage or other significant damage to a listed building, the owner must apply for permission to repair the building under section 10 or apply for permission to demolish it, cf. § 11

§ 15. The Minister of Culture may, in agreement with the owner concerned, lay down special preservation provisions for a listed building, including that the building shall not be subject to the rule in § 12 (1).

(2). Provisions under subsection (1) must be registered and must thereafter be respected by all holders of rights over the property, regardless of when the right was established.

Kapitel 4

Støtte til fredede og bevaringsværdige bygninger

Chapter 4

Aids for listed buildings and buildings worthy of preservation

§ 16. Kulturministeren kan yde støtte til:

1) Bygningsarbejder på fredede bygninger, hvor der kræves tilladelse efter § 10, stk. 1.

2) Sagkyndig bistand og projektudarbejdelse samt udarbejdelse af planer for istandsættelse og fremtidig brug af bygninger, der er indstillet til fredning af Det Særlige Bygningssyn, jf. § 23, stk. 1.

3) Sikring af inventar i fredede bygninger, hvor inventaret ikke er omfattet af fredningen i henhold til § 3 samt inventar i bevaringsværdige bygninger, såfremt inventaret er af betydning for den kulturhistoriske helhed eller har en særlig tilknytning til den pågældende bygning.

4) Landsdækkende og lokale foreninger og lignende med bygningskulturelle formål.

5) Institutioner og lignende, der har til formål at bevare de traditionelle bygningshåndværk og informere og vejlede om bygningskulturelle spørgsmål m.v.

6) Bygningsarbejder på bygninger, som ministeren finder bevaringsværdige, jf. § 19.

7) Lokale bevaringsråd eller lignende, der kan yde støtte til bevaringsværdige bygninger, jf. § 17 og § 19.

Stk. 2. Støtte kan ydes i form af lån, tilskud, sagkyndig bistand, projektudarbejdelse eller materialer. Støtten kan gøres betinget.

Stk. 3. Til løsning af særlige frednings- og bevaringsopgaver kan kulturministeren købe, forvalte, istandsætte og afhænde fast ejendom, erhverve begrænsede rettigheder i sådanne samt modtage og forvalte gaver og arv, herunder i form af kontante beløb.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om støtteordningerne, herunder om oprettelse af lokale bevaringsråd eller lignende og deres administration af støttemidler

Stk. 5. Op til 20 % af støtten kan tilbageholdes og anvendes til modregning med ejerens eventuelle restancer til det offentlige.

Stk. 6. Støtte ydes inden for de rammer, der fastsættes på de årlige bevillingslove. Betalte renter og afdrag på lån, der er ydet efter denne lov, samt provenu ved drift og afhændelse af fast ejendom efter stk. 3, kan

§ 16. The Minister of Culture may provide support for:1) Building work on listed buildings where a licence is required pursuant to § 10(1).

2) Expert assistance and project preparation and preparation of plans for the restoration and future use of buildings recommended for preservation by the Special Building Inspectorate, cf. § 23(1).

3) Safeguarding of fixtures and fittings in listed buildings where the fixtures and fittings are not covered by the listing pursuant to § 3 and fixtures and fittings in buildings worthy of preservation if the fixtures and fittings are of importance to the cultural-historical entity or have a special connection to the building in question.

4) National and local associations and the like with building cultural purposes.

5) Institutions and the like whose purpose is to preserve traditional building crafts and to provide information and guidance on building culture issues, etc.

6) Construction work on buildings that the Minister deems worthy of preservation, cf. § 19.

7) Local preservation councils or the like that can provide support for buildings worthy of preservation, cf. § 17 and 19.

(2). Support may be granted in the form of loans, grants, expert assistance, project preparation or materials. The support may be conditional.

(3). For the solution of special preservation and conservation tasks, the Minister of Culture may purchase, manage, renovate and dispose of real estate, acquire limited rights in such real estate and receive and manage gifts and inheritance, including in the form of cash amounts.

(4). The Minister may lay down further rules on the support programmes, including the establishment of local conservation councils or the like and their administration of support funds.

(5). Up to 20 per cent of the subsidy may be withheld and used to offset any arrears owed by the owner to the public authorities.

(6). Support is granted within the framework set out

endvidere anvendes som nævnt i stk. 1-3. Uforbrugte midler overføres til følgende finansår.

Stk. 7. Lån ydet efter stk. 1, jf. stk. 2, og lån ydet af Statens Bygningsfredningsfond, jf. § 17, stk. 1, i lov nr. 213 af 23. maj 1979 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, administreres af Udbetaling Danmark.

in the annual appropriation acts. Interest and instalments paid on loans granted under this Act and proceeds from the operation and disposal of real estate under subsection (3) may also be used as mentioned in subsections (1)-(3). Unspent funds shall be transferred to the following financial year.

(7). Loans granted under subsection (1), cf. subsection (2), and loans granted by the Danish Building Preservation Fund, cf. section 17(1) of Act no. 213 of 23 May 1979 on building preservation and conservation of buildings and urban environments, are administered by Udbetaling Danmark.

Kapitel 5

Bevaringsværdige bygninger

§ 17. En bygning er bevaringsværdig, jf. § 16, stk. 1, nr. 7, når den er optaget som bevaringsværdig i en kommuneplan eller omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller byplanvedtægt, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 14.

§ 18. En bevaringsværdig bygning, jf. § 17, må ikke nedrives, før nedrivningsanmeldelsen har været offentligt bekendtgjort, og kommunalbestyrelsen har meddelt ejeren, om den efter planlovens § 14 vil nedlægge forbud mod nedrivningen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen foretager inden udløbet af de efter byggelovgivningen gældende frister offentlig bekendtgørelse af nedrivningsanmeldelsen med en frist på mindst 4 og højst 6 uger for fremsættelse af indsigelser m.v. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Samtidig med offentliggørelsen skal kommunalbestyrelsen underrette ejeren samt de i § 6, stk. 1 nævnte personer, foreninger m.fl., herunder om fristen for indsigelser m.v.

Stk. 4. Senest 2 uger efter fristens udløb meddeler kommunalbestyrelsen ejeren, hvorvidt der nedlægges forbud mod nedrivning efter planlovens § 14. Nedlægger kommunalbestyrelsen ikke forbud, foretager kommunalbestyrelsen offentlig bekendtgørelse af sin beslutning. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 5. Bestemmelserne gælder ikke bygninger, der er omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan, i en byplanvedtægt eller i et lokalplanforslag offent-

Chapter 5

Buildings worthy of preservation

§ 17 A building is worthy of preservation, cf. § 16(1)(7), when it is listed as worthy of preservation in a municipal plan or covered by a prohibition against demolition in a local plan or urban planning by-law, cf. § 15(2)(14) of the Planning Act.

§ 18 A building worthy of preservation, cf. section 17, may not be demolished before the demolition notification has been publicly announced and the local council has notified the owner whether it will prohibit the demolition in accordance with section 14 of the Planning Act.

(2). Before the expiry of the deadlines applicable under the Danish Building Act, the local council shall publicly announce the demolition notification with a deadline of at least 4 and a maximum of 6 weeks for the submission of objections, etc. Public announcement may be made exclusively digitally.

(3). At the same time as publication, the local council must notify the owner and the persons, associations, etc. mentioned in § 6(1), including the deadline for objections, etc.

(4). No later than 2 weeks after expiry of the deadline, the local council will inform the owner whether a demolition ban will be imposed under section 14 of the Planning Act. If the local council does not impose a ban, the local council shall publicly announce its decision. Public announcement can be made exclusively digitally.

(5). The provisions do not apply to buildings covered by a prohibition against demolition in a local plan,

liggjort efter planlovens § 17.

§ 19. Kulturministeren kan træffe beslutning om, at en bygning, som ikke er omfattet af § 17, er bevaringsværdig.

Stk. 2. § 6, stk. 1, 2 og 4, og § 7 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Fra det tidspunkt, den i § 6, stk. 1, nævnte underretning er kommet frem, må der ikke uden tilladelse fra kulturministeren foretages nedrivning, ombygning eller på anden måde ændring af bygningens ydre.

§ 19 a. § 18 finder tilsvarende anvendelse for bevaringsværdige bygninger, der er udpeget af ministeren efter § 19.

Stk. 2. Uanset stk. 1 kan kulturministeren i særlige tilfælde beslutte, at ejeren af en bevaringsværdig bygning ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse må nedrive, ombygge eller på anden måde ændre bygningens ydre. Planlovens § 49 finder tilsvarende anvendelse i disse tilfælde.

§ 19 b. Kulturministeren og kommunalbestyrelsen kan ophæve en beslutning efter § 19.

Stk. 2. De i § 6, stk. 1, nævnte underrettes om ophævelsen.

in a town planning by-law or in a local plan proposal published under § 17 of the Planning Act.

§ 19 The Minister of Culture may decide that a building not covered by section 17 is worthy of preservation.

(2) § 6(1), (2) and (4) and § 7 shall apply correspondingly.

(3). From the time the notification referred to in § 6(1) has been received, no demolition, remodelling or other changes to the exterior of the building may be carried out without permission from the Minister of Culture.

§ 19 a. Section 18 shall apply correspondingly to buildings worthy of preservation designated by the Minister under section 19.

(2). Notwithstanding subsection (1), the Minister of Culture may in special cases decide that the owner of a building worthy of preservation may not demolish, rebuild or otherwise alter the exterior of the building without the permission of the local council. Section 49 of the Planning Act applies correspondingly in these cases.

§ 19 b. The Minister of Culture and the municipal council may repeal a decision under section 19.

(2). The persons mentioned in § 6(1) shall be notified of the cancellation.

Kapitel 6

Registrering og planlægning

§ 20. Kulturministeren indsamler oplysninger og foretager registreringer til brug ved varetagelsen af de i § 1 nævnte formål.

Stk. 2. Kulturministeren udarbejder sammenfattende oversigter over fredningsinteresserne.

Stk. 3. Kulturministeren kan i samarbejde med kommunalbestyrelserne foretage kortlægning og registrering af bygningers og bymiljøers bevaringsværdier til brug for bevaringsplanlægningen i kommunerne.

Stk. 4. Kulturministeren fører en offentligt tilgængelig liste over fredninger efter loven.

Chapter 6

Registration and planning

§ 20 The Minister of Culture shall collect information and make registrations for use in the fulfilment of the purposes mentioned in section 1.

(2). The Minister of Culture prepares summarised overviews of the conservation interests.

(3). The Minister of Culture may, in co-operation with the local councils, carry out mapping and registration of the conservation values of buildings and urban environments for use in conservation planning in the municipalities.

(4). The Minister of Culture shall maintain a publicly accessible list of preservations under the Act.

§ 21. Kulturministeren kan udarbejde vejledninger for varetagelsen af de i § 1 nævnte interesser i den kommunale planlægning.

Stk. 2. Kulturministeren kan udarbejde forslag til bevaringsbestemmelser, der kan indgå i den kommunale planlægning i medfør af planloven.

§ 21 a. Kulturministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal udpege bevaringsværdige bygninger i kommunalplanen, jf. § 17.

§ 21 The Minister of Culture may prepare guidelines for the safeguarding of the interests mentioned in section 1 in municipal planning.

(2). The Minister of Culture may prepare proposals for conservation provisions that may be included in municipal planning pursuant to the Planning Act.

§ 21 a. The Minister of Culture may lay down rules to the effect that the local council must designate buildings worthy of preservation in the municipal plan, cf. section 17.

Kapitel 7

Det Særlige Bygningssyn

§ 22. Det Særlige Bygningssyn består af indtil 13 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren. Der skal blandt medlemmerne være repræsenteret faglige kompetencer inden for arkitektur og kulturhistorie.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om, hvem der er indstillingsberettiget til Det Særlige Bygningssyn, herunder om indstilling af suppleanter samt om Det Særlige Bygningssyns virksomhed.

Stk. 3. Formanden for Det Særlige Bygningssyn beskikkes af kulturministeren blandt medlemmerne.

Stk. 4. Beskikkelserne gælder for 4 år.

§ 23. Kulturministeren skal forelægge alle forslag om fredninger, jf. § 3, og om ændringer af en frednings omfang, jf. § 8, stk. 1, for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse. En bygning kan kun fredes, og omfanget af en fredning kan kun ændres, såfremt Bygningssynet afgiver indstilling herom. Bygningssynets indstilling skal så vidt muligt foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1. Kulturministeren skal dog foretage underretning efter § 6, stk. 1, når en efter § 24, stk. 4, bemyndiget forening finder, at sagen ikke kan afvente forelæggelse for Det Særlige Bygningssyn.

Stk. 2. Kulturministeren skal forelægge alle ansøgninger om nedrivning af en fredet bygning for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse, jf. § 11. Bygningssynets indstilling skal foreligge, forinden der sker underretning efter § 6, stk. 1.

Stk. 3. Kulturministeren indhenter en udtalelse fra

Chapter 7

The Special Building Inspectorate

§ 22. The Special Building Inspectorate consists of up to 13 members appointed by the Minister of Culture. Among the members, professional competences within architecture and cultural history must be represented.

(2). The Minister of Culture shall lay down further rules on who is eligible to be nominated to the Special Building Inspectorate, including on the nomination of deputies and on the activities of the Special Building Inspectorate.

(3). The chairman of the Special Building Inspectorate is appointed by the Minister of Culture from among its members.

(4). The appointments are valid for 4 years.

§ 23. The Minister of Culture must submit all proposals for preservation orders, cf. § 3, and for changes to the scope of a preservation order, cf. § 8(1), to the Special Building Inspectorate for its opinion. A building can only be protected and the scope of a preservation order can only be changed if the Special Building Inspectorate submits a recommendation to this effect. The recommendation of the Building Survey must, as far as possible, be available before notification is made pursuant to § 6(1).However, the Minister of Culture must make a notification under § 6(1) when an association authorised under § 24(4) finds that the matter cannot await submission to the Special Building Inspectorate.

Det Særlige Bygningssyn om ophævelse af fredninger, jf. § 8, stk. 2.

Stk. 4. Kulturministeren skal forelægge ansøgninger om bygningsarbejder, jf. § 6, stk. 3, og § 10 for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse.

Stk. 5. Kulturministeren indhenter en udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn om ansøgning om støtte til sikring af inventar, jf. § 16, stk. 1, nr. 3, og kan endvidere indhente en udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn i principielle spørgsmål om administrationen af § 16.

Stk. 6. Kulturministeren skal forelægge sager efter § 7 a, stk. 1, for Det Særlige Bygningssyn til udtalelse.

Stk. 7. Afgørelser i henhold til denne lov, hvorom Det Særlige Bygningssyn har udtalt sig, skal indeholde oplysninger om Det Særlige Bygningssyns indstilling.

Stk. 8. Det Særlige Bygningssyn rådgiver i øvrigt kulturministeren i bygningsfrednings- og bevaringsspørgsmål.

(2) The Minister of Culture must submit all applications for demolition of a listed building to the Special Building Inspectorate for a statement, cf. § 11. The recommendation of the Special Building Inspectorate must be available before notification is made under § 6(1).

(3). The Minister of Culture shall obtain a statement from the Special Building Inspectorate on the cancellation of listed buildings, cf. § 8(2).(4).The Minister of Culture shall submit applications for building works, cf. § 6(3) and § 10, to the Special Building Inspectorate for a statement (5).The Minister of Culture shall obtain an opinion from the Special Building Inspectorate on applications for support for the protection of fixtures and fittings, cf. § 16(1)(3), and may also obtain an opinion from the Special Building Inspectorate on matters of principle concerning the administration of § 16.

(6). The Minister of Culture shall submit cases under section 7a(1) to the Special Building Inspectorate for an opinion.

(7). Decisions under this Act on which the Special Building Inspectorate has expressed an opinion must contain information about the Special Building Inspectorate's recommendation.

(8). The Special Building Inspectorate also advises the Minister of Culture on building preservation and conservation issues.

Kapitel 8

Administration, rådgivning m.v.

§ 24. Kulturministeren kan bemyndige en styrelse under Kulturministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om styrelsens sagsbehandling i henhold til bemyndigelse efter stk. 1.

Stk. 3. Afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1, kan påklages til kulturministeren, jf. dog § 12, stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om indgivelse af klager over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelse efter stk. 1.

Stk. 4. Kulturministeren kan give en landsdækkende forening på det bygningskulturelle område ret til at

Chapter 8

Administration, counselling, etc.

§ 24 The Minister of Culture may authorise an agency under the Ministry of Culture to exercise the powers conferred on the Minister in this Act.

(2). The Minister of Culture may lay down further rules on the agency's case processing pursuant to authorisation under subsection (1).

(3). Decisions made pursuant to authorisation under subsection (1) may be appealed to the Minister of Culture, cf. however section 12(3). The Minister of Culture shall lay down detailed rules on the submission of complaints against decisions made pursuant to authorisation under subsection (1).

(4). The Minister of Culture may authorise a nati-

få forelagt fredningsforslag for Det Særlige Bygningssyn, jf. § 23, stk. 1. Indstiller Det Særlige Bygningssyn bygningen til fredning, skal kulturministeren foretage underretning efter § 6, stk. 1.

§ 25. Kulturministeren yder faglig rådgivning og anden bistand til andre myndigheder i spørgsmål vedrørende bygningsfredning og -bevaring.

Stk. 2. Kulturministeren vejleder og informerer andre myndigheder og private om frednings- og bevaringsspørgsmål.

onwide association in the field of building culture to submit preservation proposals to the Special Building Inspectorate, cf. § 23(1). If the Special Building Inspectorate recommends the building for preservation, the Minister of Culture must make a notification in accordance with § 6(1).

§ 25 The Minister of Culture provides professional advice and other assistance to other authorities in matters relating to the preservation and conservation of buildings.

(2). The Minister of Culture provides guidance and information to other authorities and private individuals on preservation and conservation issues.

Kapitel 9

Forskellige bestemmelser

§ 26. (Ophævet).

§ 27. Opdeling af fredede bygninger i ejerlejligheder kan kun finde sted med kulturministerens samtykke. Samtykket kan gøres betinget, herunder af fastsættelse af særlige bevaringsbestemmelser, jf. § 15.

Stk. 2. Samtykke efter stk. 1 er ufornødent for fredede bygninger, der kan opdeles efter ejerlejlighedslovens regler om ikke-fredede bygninger.

§ 28. Betingelser, der knyttes til tilladelser, samtykke m.v. i henhold til loven er bindende for ejeren og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår en sådan ret er stiftet. Betingelsen kan tinglyses på ejendommen.

§ 29. Tilladelser, samtykke m.v. i henhold til loven bortalder, såfremt de ikke er udnyttet inden fem år fra meddelelsen.

§ 30. (Ophævet).

§ 31. Tinglysningsdommeren skal give meddelelse, når fredede bygninger skifter ejer.

§ 32. Kulturministeren eller den, kulturministeren bemyndiger hertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation adgang til offentlige og private bygninger og selvstændige landskabsarkitektoniske værker, som er omfattet af loven, for at tilvejebringe oplysninger til brug for afgørelser og til brug for udarbejdelse af oversigter over fredninger

Chapter 9

Miscellaneous provisions

§ 26 (repealed).

§ 27. The division of listed buildings into condominiums may only take place with the consent of the Minister of Culture. The consent may be made conditional, including the laying down of special conservation provisions, cf. section 15.

(2). Consent under subsection (1) is not required for listed buildings that can be divided according to the rules of the Condominium Act on non-listed buildings.

§ 28 Conditions attached to licences, consents, etc. under the Act are binding on the owner and holders of other rights over the property regardless of when such rights were created. The condition may be registered on the property.

§ 29. Licences, consents, etc. under the Act shall lapse if they have not been used within five years from the date of notification.

§ 30 (Repealed).

§ 31. The registration judge must give notice when listed buildings change ownership.

§ 32. The Minister of Culture or the person authorised by the Minister of Culture shall, if deemed necessary, have access, against proper identification, to public and private buildings and independent landscape architectural works covered by the Act, in order

efter loven.

Stk. 2. Adgangen til bygninger eller landskabsarkitektoniske værker efter stk. 1 er betinget af, at kulturministeren eller den, kulturministeren bemyndiger hertil, forgæves har forsøgt at opnå frivillig aftale om adgang med den, som har rådighed over de nævnte bygninger og værker.

Stk. 3. Politiet yder om nødvendigt bistand til at opnå adgang efter stk. 1. Kulturministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

§ 32 a. Kulturministeren påser overholdelsen af denne lov og af de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, samt af fredningsbeslutninger og særlige bevaringsbestemmelser.

Stk. 2. Kulturministeren påser, at påbud og forbud efter denne lov efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser overholdes.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal foretage indberetning til kulturministeren, når kommunalbestyrelsen får kendskab til et ulovligt forhold.

Stk. 4. Bliver kulturministeren opmærksom på et ulovligt forhold, skal ministeren søge forholdet lovliggjort, medmindre der er tale om forhold af ganske underordnet betydning.

§ 33. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en fredet bygning at berigtige forhold, som er i strid med denne lov eller de i henhold til loven meddelte tilladelser eller særlige bevaringsbestemmelser.

Stk. 2. Efterkommer ejeren eller brugeren ikke et af kulturministeren meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold, kan det ved dom pålægges ham inden en fastsat frist under tvang af fortløbende bøder at berigtige forholdet.

Stk. 3. Når et ved dom meddelt påbud om at berigtige et ulovligt forhold ikke efterkommes rettidigt og inddrivelse af tvangsbøder ikke kan antages at føre til, at påbuddet efterkommes, kan kulturministeren foretage det nødvendige til forholdets berigtigelse på ejerens eller brugerens bekostning.

Stk. 4. Når et af kulturministeren meddelt påbud om at afhjælpe mangler, der frembyder fare for byg-

to obtain information for use in decisions and for the preparation of lists of protected areas under the Act.

(2). Access to buildings or landscape architectural works under subsection (1) is subject to the Minister of Culture or the person authorised by the Minister of Culture having unsuccessfully attempted to reach a voluntary agreement on access with the person who has access to the said buildings and works.

(3). The police shall, if necessary, provide assistance in obtaining access under subsection (1). The Minister of Culture may, after negotiation with the Minister of Justice, lay down further rules in this regard.

§ 32 a. The Minister of Culture shall ensure compliance with this Act and the rules laid down pursuant to the Act, as well as with conservation decisions and special conservation provisions.

(2). The Minister of Culture shall ensure that orders and prohibitions under this Act are complied with and that conditions laid down in licences are complied with.

(3). The local council shall report to the Minister of Culture when the local council becomes aware of an unlawful act.

(4). If the Minister of Culture becomes aware of an illegal situation, the Minister shall seek to have the situation legalised, unless it is a matter of minor importance.

§ 33. It is the responsibility of the owner or user of a listed building at any time to rectify conditions that are contrary to this Act or the licences or special conservation provisions granted under the Act.

(2). If the owner or user fails to comply with an order issued by the Minister of Culture to rectify an unlawful situation, he may be ordered by a court judgement to rectify the situation within a fixed time limit under the force of consecutive fines.

(3). When a court order to rectify an unlawful situation is not complied with in due time and the collection of penalty fines cannot be assumed to lead to compliance with the order, the Minister of Culture may take the necessary steps to rectify the situation at the expense of the owner or user.

(4). When an order issued by the Minister of Culture

ningens opretholdelse, ikke efterkommes inden en af ministeren fastsat frist, kan ministeren uanset reglerne i stk. 2 og 3 straks lade de pågældende arbejder udføre på ejerens bekostning. Politiet yder om fornødent bistand hertil efter regler, der fastsættes efter forhandling mellem kulturministeren og justitsministeren.

Stk. 5. Kulturministeren kan på ejerens bekostning lade et påbud om at berigtige et ulovligt forhold tinglyse på ejendommen. Når forholdet er berigtiget, skal kulturministeren lade påbuddet aflyse fra tingbogen.

§ 33 a. Kulturministeren kan i særlige tilfælde ekspropriere fredede bygninger, der tilhører private, når ekspropriation er nødvendig for at forhindre, at væsentlige fredningsværdier går tabt.

Stk. 2. Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 3. Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje § 45 og §§ 47-49 tilsvarende anvendelse.

to remedy defects that jeopardise the preservation of the building is not complied with within a deadline set by the Minister, the Minister may, notwithstanding the rules in subsections (2) and (3), immediately have the work in question carried out at the owner's expense. If necessary, the police shall provide assistance in accordance with rules to be laid down after negotiation between the Minister of Culture and the Minister of Justice.

(5). The Minister of Culture may, at the owner's expense, have an order to rectify an illegal situation registered on the property. When the situation has been rectified, the Minister of Culture shall have the order cancelled from the land register.

§ 33 a. The Minister of Culture may in special cases expropriate listed buildings belonging to private individuals when expropriation is necessary to prevent the loss of significant conservation values.

(2). In the event of expropriation for the acquisition of property rights, all rights over the expropriated property shall lapse, unless otherwise determined in the individual case.

(3). In connection with the realisation of the expropriation, the provisions of sections 45 and 47-49 of the Public Roads Act shall apply mutatis mutandis.

Kapitel 10

Straf

§ 34. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

1) overtræder § 6, stk. 3, § 9, § 10, stk. 1, § 11, stk. 1, § 14, § 18, stk. 1, § 19, stk. 3, § 27, stk. 1, og § 33, stk. 1,

2) tilsidesætter bevaringsbestemmelser fastsat i medfør af § 15, jf. § 16, stk. 2,

3) tilsidesætter vilkår eller betingelser, der er fastsat i en tilladelse efter loven, eller

4) undlader at efterkomme et påbud efter § 32 a, stk. 4.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i indtil 1 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

Chapter 10

Penalty

§ 34. Unless a higher penalty is prescribed by other legislation, a fine shall be imposed on anyone who

1) violates § 6(3), § 9, § 10(1), § 11(1), § 14, § 18(1), § 19(3), § 27(1) and § 33(1),

2) disregards conservation provisions laid down in pursuance of section 15, cf. section 16(2),

3) violates terms or conditions laid down in a licence under the Act, or

4) fails to comply with an order under section 32a(4).

1) voldt skade på de interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. § 1, eller fremkaldt fare herfor eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. I regler, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 5. Sker der ikke konfiskation af udbytte, som er opnået ved overtrædelsen, skal der ved udmåling af bøde, herunder tillægsbøde, tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel, jf. stk. 2, nr. 2.

Stk. 6. Forældelsesfristen for strafansvaret er 5 år for overtrædelser, som nævnt i stk. 1, og for overtrædelser af bestemmelser i regler udstedt efter loven.

§ 34 a. Der er udpantningsret for udgifter, som det offentlige har krav på at få dækket efter § 33, stk. 3-5. Beløbene kan endvidere inddrives ved indeholdelse i løn m.v. efter reglerne for inddrivelse af personlige skatter i kildeskatteloven.

Stk. 2. Restanceinddrivelsesmyndigheden kan eftergive skyldige beløb efter stk. 1 efter reglerne i opkrævningsloven.

(2). The penalty may be increased to imprisonment for up to one year if the offence is committed intentionally or through gross negligence and if the offence

1) caused damage to the interests that the law aims to protect, cf. section 1, or caused a danger thereof, or

2) obtained or intended a financial advantage for the person concerned or others, including savings.

(3). Rules issued under the Act may provide for a penalty of a fine for violation of provisions of the rules.

(4). Criminal liability may be imposed on companies, etc. (legal persons) in accordance with the rules in Chapter 5 of the Danish Criminal Code.

(5). If there is no confiscation of proceeds obtained by the offence, special consideration shall be given to the size of a financial advantage obtained or intended, cf. subsection (2), no. 2, when determining the fine, including an additional fine.

(6). The limitation period for criminal liability is 5 years for offences as mentioned in subsection (1) and for violations of provisions in rules issued under the Act.

§ 34 a. There is a right of attachment for expenses that the public sector is entitled to have reimbursed pursuant to section 33(3)-(5).
The amounts may also be recovered by deduction from wages, etc. in accordance with the rules for recovery of personal taxes in the Danish Withholding Tax Act.

(2). The arrears collection authority may remit amounts due under subsection (1) in accordance with the rules of the Danish Collection Act.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 35. Loven træder i kraft den 1. januar 1980.

Chapter 11

Entry into force and transitional provisions

§ 35. The Act shall enter into force on 1 January

Stk. 2. Lov nr. 195 af 8. juni 1966 om bygningsfredning ophæves.

Stk. 3. (Udelades)

Stk. 4. For fredninger i henhold til den hidtil gældende lovgivning gælder reglerne i denne lov.

Stk. 5. Bestemmelser om påtaleret i forbindelse med fredninger i henhold til den hidtil gældende lovgivning ophæves.

Stk. 6. De beføjelser, der er tillagt Det Særlige Bygningssyn ved bevaringsbestemmelser, overenskomster, -deklarationer og lignende samt ved konfirmerede fundatser for legater, fonde m.v., udøves af Fredningsstyrelsen, medmindre miljøministeren træffer anden bestemmelse.

Stk. 7. Tilladelser m.v., meddelt før lovens ikrafttræden, bortfalder fem år efter ikrafttrædelsesdatoen, medmindre de på andet grundlag må anses for at være bortfaldet før dette tidspunkt.

Stk. 8. Uanset § 27, stk. 1, kan opdelingen i ejerlejligheder anmeldes til tinglysningsdommeren inden udgangen af marts måned 1980, såfremt ejeren inden den 29. november 1978 havde anmodet en landinspektør om den til opdeling i ejerlejligheder fornødne attestation.

Stk. 9. (Udelades).

§ 36. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

1980.

(2). Act no. 195 of 8 June 1966 on building preservation is repealed.

(3) (Omitted)

(4). The rules of this Act shall apply to preservations in accordance with the legislation in force to date.

(5). Provisions on the right to prosecute in connection with preservations under the legislation in force so far are repealed.

(6). The powers conferred on the Special Building Inspectorate by conservation provisions, agreements, declarations and the like as well as by confirmed statutes for endowments, foundations, etc. are exercised by the Danish Preservation Agency unless the Minister for the Environment decides otherwise.

(7). Licences, etc. granted before the entry into force of the Act shall lapse five years after the date of entry into force, unless they must be considered to have lapsed before that time on other grounds.

(8). Notwithstanding section 27(1), the division into owner-occupied flats may be notified to the registration judge before the end of March 1980 if the owner had requested a surveyor to provide the certificate required for division into owner-occupied flats before 29 November 1978.

(9). (Omitted).

§ 36. The Act does not apply to the Faroe Islands and Greenland.

2 Fredningsbeskrivelse (Conservation Review)

All Conservation Review on listed buildings can be found in the public acsessible database Ministry of Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger' (FBB), https://kulturarv.dk/fbb/index.htm;jsessionid=124632F4E64B8A53A08CE1756EA267D5

FREDNINGSVÆRDIER

NØRREGADE 12, LØKKEN

HJØRRING KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	18.05.2011
Besigtiget af:	Nanna Secher Larsen
Journalnummer:	2011-7.82.07/860-0001
Kommune:	Hjørring Kommune
Adresse:	Nørregade 12, 9480 Løkken
Betegnelse:	Løkken
Fredningsår:	1979
Omfang:	*Stuehuset (ca. 1850)*

BYGNINGSBESKRIVELSE

Nørregade 12 ligger centralt i Løkken by ved byens hovedstrøg, der er udlagt som gågade. Bag huset er en lille have med et udhus, som ikke er omfattet af fredningen. Udhuset rummer værksted og lokum.
Nørregade 12 er en fuldmuret længebygning, der står på en muret, sortmalet sokkel med groft tilhugne syldsten. Det gulkalkede murværk afsluttes øverst af en enkel profileret, hvidkalket gesims. Alle vinduer er af nyere traditionel type, og disse er ligesom for- og bagdør malet mørkegrønne. Alle lysninger samt de murede sålbænke er hvidkalkede. Det helvalmede tegltag bærer en skorsten med sokkel og krave. Skorstenspibe er gulkalket, og sokkel og krave er ligesom forskællingen hvidkalket. Bygningen er fem fag lang, og mod gaden sidder den tofløjede fyldingshoveddør i det nordligste fag. På gårdsiden opdeler bagdøren midten af murfladen med to vinduer til højre og et vindue til venstre for døren. Begge gavle har to vinduer i stueetagen og ét vindue i loftsetagen.
I det indre er husets plan opdelt af et hovedskillerum med forstue og to stuer mod gaden, mens rummene mod haven udgøres af toilet, køkken, bryggers med udgang til haven samt et værelse. Der er indvendigt bevaret bræddelofter med fritliggende bjælker, fodpaneler, oprindelige døre med messinggreb og et brændekomfur. I toilet, køkken og bryggers er ældre klinkegulve. Loftet er indrettet til arkiv.
Hele huset er indrettet som museum, med en møblering svarende til omkring år 1900. I stuerne og i værelset er tillige ophængt billeder og plancher om Løkkens historie.

BYGNINGSHISTORIE

Bygningen er opført i 1850 af skudeskipper Thomas Grønbech, der fra sine sejladser til blandt andet Norge hjembragte materialer til huset i Nørregade 12. Huset blev overtaget af sønnen, Niels Grønbech, hvis datter Johanne Grønbech boede i huset indtil sin død i 1975. Løkken Museum købte huset i 1976. De følgende år blev huset, efter opmåling og gennemfotografering, restaureret med stor

lokal og frivillig hjælp. Ved restaureringen blev gulve, paneler, fodlister og vindueskarme udskiftet. I bryggerset, hvor der i nyere tid havde været indrettet badeværelse, blev den tidligere gruekedel genopmuret. Vinduerne blev udskiftet med nye, nøjagtige kopier af de gamle. Murværket blev istandsat og vandskuret på ny. Den enfløjede fordør blev udskiftet med en tofløjet dør. Ved restaureringen blev et kammer inddraget i forstuen, der i dag er museets indgang og fadeburet ved siden af køkkenet blev indrettet til toilet. I julen 1977 var huset færdigrestaureret og museet åbnede.

KILDER

Ladepladsen, Løkken Museumsforenings blad, nr. 7, 1988

MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi ved Nørregade 12 knytter sig til bygningens beliggenhed centralt i Løkken samt til matriklens helhed med forhus, have og udhus, der medvirker til at skabe en autentisk stemning af, hvordan fiskerlejet Løkken så ud før i tiden.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi ved Nørregade 12 knytter sig i det ydre til bygningens hvide og gule farvesætning, herunder forskællingen, de hvidkalkede lysninger og den tofarvede skorsten, der er karakteristisk for ældre bygninger i Løkken. På bygningens nordgavl er tillige bevaret en krog, som blev brugt til at hejse tørv ind på loftet.

I det indre knytter den kulturhistoriske værdi sig til planen med et gennemgående hovedskillerum, der opdeler huset på langs med stuer mod gaden og sekundære rum mod haven.

ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi ved Nørregade 12 knytter sig til bygningens enkle og regelmæssige opbygning på alle sider, der samles af den ubrudte tagflade og den asymmetrisk placerede skorsten.

I det indre knytter de arkitektoniske værdier sig til rummenes logiske og traditionelle rækkefølge, samt til bræddelofterne med fritliggende bjælker, plankegulvene, klinkegulvene, de ældre døre med ældre dørgreb samt til fodpanelerne og det ældre nagelfaste inventar, herunder brændeovn, gruekedel og brændekomfur.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til husets regelmæssige inddeling i dør- og vinduesfag på alle sider, husets konstruktion i vandskuret, gulkalket grundmur samt det halvvalmede heltag af røde vingetegl. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning og traditionelle detaljer som fyldingsdøre og vinduer.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til husets oprindelige plan med stuer mod gaden og sekundære rum mod haven. Hertil kommer alle ældre detaljer, herunder bræddelofter med fritliggende bjælker fyldingsdøre, brændeovn og brændekomfur samt nyere kopier af gerichter og fodpaneler.

Hertil kommer bygningens særlig kulturhistoriske værdi, der særligt afspejles i bygningens traditionelle materialevalg og den regionalt prægede farveholdning og forskælling.

ANBEFALINGER

Ingen angivet

3 Daniavej 105, 9550 Mariager, SAVE

The following assessement on Daniavej 105, 9550 Mariager, is downloaded from the public acsessible database Ministry of Culture, 'Fredede Og Bevaringsværdige Bygninger' (FBB), https://www.kulturarv.dk/fbb/bygningvis.pub?bygning=18268682 accessed the 26th of Feburary 2024.

Bygning - Mariagerfjord, Daniavej 105, bygning 1

BBR-oplysninger

BBR-nummer: **846 - 1443213 - 1**
Kommune: Mariagerfjord
Adresse: Daniavej 105 , 9550 Mariager
Bygningsnummer: 1
Ejendomsnummer: 1443213

Bygningstype: Bygning
Antal etager: 1
Bebygget areal: 70
Totalt bygningsareal: 70
BBR-bygningshistorie:

- Opførelsesår: 1890
- Ombygningsår: 1979

Anvendelse: (UDFASES) Række-, kæde-, eller dobbelthus (lodret adskillelse mellem enhederne).
Arealkilde: Oplyst af teknisk forvaltning
Tagdækning: Tegl
Ydervæg: Mursten (tegl, kalksandsten, cementsten)
Materialekilde: Oplyst af teknisk forvaltning

Matrikel og ejerlav: 6 CL Assens By, Falslev
Zone: Ingen
Ejerforhold: Privatpersoner, incl. I/S

SAVE-undersøgelse

Sag: Kommuneatlas for Mariager Kommune
Notat: Underfacade rustikeret med kvadrefugning Sålbænksgesims 2 symmetriske kviste i bygningen (nr. 75-77-79-81) dsatte side af vej

Aktuel status: Aktiv
Objekt: BEBOELSE
Antal bygninger: 1
Antal andre objekter: 0
Komplekstype:

Beboelseskompleks

Vurdering

Arkitektonisk værdi: 2
Arkitektonisk vurdering: Smuk længebygning med 4 boliger
Kulturhistorisk værdi: 1
Kulturhistorisk vurdering: Tidl. arbejderboligbebyggelse
Miljømæssig værdi: 1
Miljømæssig vurdering: Fint gaderum mellem bygninger og have (hække)
Originalitet: 3
Originalitetsvurdering: Bagfacade sløret af pergola m.m.
Tilstand: 3
Tilstandsvurdering: Skorstenspiber mangler pudsning
Registreringsdato: 29-09-1993
Bevaringsmæssig værdi: 1
Bevaringsmæssig vurdering: Meget fin bebyggelseshelhed med 4 stokke

Bygningskonstruktion

Bygningsdel: Andet
Dør/Port: Fyldingsdør
Oprindelig funktion: Række-, kæde- eller dobbelthus
Gavlkonstruktion: Grundmuret gavl
Gesims: Muret med puds/stuk
Hovedplan: Enfløjet bygning
Sokkel: Markeret, puds eller maling
Sokkel: Pudset sokkel (materialet kan ikke erkendes)
Stilart: Anden stilart
Tagkonstruktion: Saddeltag/heltag
Udsmykning: Andet
Vindue: Fladbuet
Ydermur: Kalket/malet
Ydermur: Puds, overfladebehandling

Bygningsomgivelser

Bebyggelsesmiljø:
Fisker-/færgeleje - Industriområde
Indre forhold: Sammenbygget, tilknytning til andre bygninger på matriklen ikke angivet (tidligere 11)
Ydre forhold: Fritliggende, men med arkitektonisk tilknytning til andre bygninger uden for matriklen (tidligere 20)
Omgivelser:
Natur - Have
Natur - Fjord, hav, bugt
Notat om omgivelser: Rækken af tilsvarende bygninger

Administrative oplysninger
Ændring: Ingen ændringer
Fotoarkiv: B34-11

Fotografier

Motiv: Daniavej, dato ubekendt
Fotograf: Lokalhistorisk arkiv
Dato: 1/1-1000
Type: Optaget fra offentlig vej

Motiv: Daniavej, dato ubekendt
Fotograf: Lokalhistorisk arkiv
Dato: 1/1-1000
Type: Optaget fra offentlig vej

Motiv: Daniavej 105, 1993
Fotograf: Mariagerfjord kommune
Dato: 1/6-1993
Type: Optaget fra offentlig vej

Motiv: Daniavej 105, 2014
Fotograf: By & Land Mariagerfjord
Dato: 6/1-2015
Type: Optaget fra offentlig vej

Motiv: Daniavej 105, 2014
Fotograf: By & Land Mariagerfjord
Dato: 6/1-2015
Type: Optaget fra offentlig vej

Motiv: Daniavej 105, 2014
Fotograf: By & Land Mariagerfjord
Dato: 6/1-2015
Type: Optaget fra offentlig vej